

Nr 148.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till universitetssjukhusen m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1952.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Gunnar Hedlund.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

För utbyggande av karolinska sjukhuset föreslås ett investeringsanslag av 2 110 000 kronor. Av anslaget avses 500 000 kronor för de fortsatta byggnadsarbetena på den nya reumatologiska kliniken m. m., 300 000 kronor för anordnande av kulvertförbindelse mellan panncentral och planerade lungkliniker, 650 000 kronor för utbyggande av ångpanne- och elektricitetscentralerna, 350 000 kronor för till- och ombyggnad av röntgenavdelningen, 100 000 kronor för ombyggnad av badavdelningen, 100 000 kronor till utredningsarbeten för nya byggnadsföretag samt 110 000 kronor till merkostnader på grund av kostnadsstegring vid vissa färdigställda nybyggnader.

Till utrustning vid karolinska sjukhuset föreslås anvisande av ett reservationsanslag å 400 000 kronor, varav 11 605 kronor för täckande av vissa brister i centralkökets utrustning, 87 370 kronor för apparatur för den nuvarande röntgenologiska avdelningen samt återstoden av anslaget för utrustning av reumatologiska kliniken, röntgendiagnostiska avdelningens tillbyggnad och badavdelningen i samband med ombyggnad.

Till uppförande av sköterskebostäder vid akademiska sjukhuset i Uppsala föreslås ett anslag av 150 000 kronor.

Riksdagen föreslås skola godkänna vissa grunder rörande leverans av värme från en planerad värmecentral vid lasarettet i Lund till vissa institutionsbyggnader vid universitetet. Totalkostnaden för värmecentralens uppförande beräknas till ca 7 640 000 kronor, varav ca 3 820 000 skulle belöpa å statsverket. För nästa budgetår erfordras en medelsanvisning av stats-

1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1952. 1 saml. Nr 148.*

medel å ca 400 000 kronor. Totalt föreslås, att till bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. anvisas ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

Redogörelse lämnas för ett av Malmöhus läns landsting godkänt förslag rörande uppförande av ett s. k. centralblock vid lasarettet i Lund. Förslaget anses kunna läggas till grund för fortsatt utredningsarbete. Det förutsättes att, därest riksdagen icke framställer erinran däremot, staten skall bidra med hälften av de framtida kostnaderna för centralblockets uppförande, vilka beräknas till 35 820 000 kronor, varav sålunda å statsverket skulle belöpa 17 910 000 kronor.

Förslag framlägges om avtal mellan staten och Malmö stad angående anordnande av medicinsk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus. I anslutning härtill äskas ett förslagsanslag av 5 440 000 kronor såsom bidrag till anordnandet av nämnda undervisning.

Vidare framlägges förslag till avtal rörande undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm. För bidrag till anordnande av denna undervisning beräknas ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

Slutligen anmäles, att klinisk undervisning i år påbörjas vid medicinska högskolan i Göteborg. På grund härav föreslås i anslutning till gällande avtal mellan staten och Göteborgs stad, att ett förslagsanslag av 635 000 kronor anvisas till bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåttna sjukhus.

*Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars
1952.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, DANIELSON, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och ecklesiastikdepartementen anför chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hedlund.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under elfte huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna följande anslag, nämligen dels under punkten 52 till Karolinska sjukhuset: Utrustning ett reservationsanslag av 540 000 kronor, dels under punkten 63 till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor, dels under punkten 64 till Bidrag till Malmö stad för anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus ett förslagsanslag av 4 980 000 kronor, dels under punkten 65 till Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm ett förslagsanslag av 50 000 kronor, dels ock under punkten 66 till Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplätta sjukhus ett förslagsanslag av 107 000 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under kapitalbudgeten, inrikesdepartementet, statens allmänna fastighetsfond, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1952/53 beräkna följande anslag, nämligen under punkten 2 till Utbyggande av karolinska sjukhuset ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor och under punkten 3 till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

Jag anhåller nu att få upptaga dessa och därmed sammanhängande anslagsfrågor till fortsatt behandling.

Utbyggande av karolinska sjukhuset.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 2 300 000 kronor.

Yrkande.

Kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande (skr. 25/1 1952) hemställer om ett anslag å 2 110 000 kronor.

Det i årets statsverksproposition preliminärt beräknade anslaget till sjukhusets utbyggande, 2 000 000 kronor, föreslås fördelat enligt följande.

1. Uppförande av reumatologisk klinik m. m.	500 000
2. Anordnande av kulvertförbindelse mellan panncentral och planerade lungkliniker	300 000
3. Utbyggande av ångpanne- och elektricitetscentralerna	650 000
4. Utbyggande av röntgenavdelningen	350 000
5. Utbyggande av badavdelningen	100 000
6. Utredningsmedel	100 000
	2 000 000

Till merkostnader på grund av kostnadsstegring vid vissa färdigställda nybyggnader äskas tilläggsanslag enligt följande:

7. Pediatriska kliniken	45 000
8. Elevhemmet	65 000
	110 000

Motiv.

1) Kommittén har med utgångspunkt från det av riksdagen godtagna förslaget till utformning av den reumatologiska kliniken fortsatt ritningsarbetet till detta byggnadsföretag.

Kostnaderna för byggnaden angåvos i proposition nr 123/1951 till 2 060 000 kronor. För innevarande budgetår ha anvisats 1 000 000 kronor för uppgörande av arbetsritningar och påbörjande av kliniken.

Byggnadstillstånd har erhållits den 31 december 1951 men igångsättningstillstånd har ännu ej beviljats. Då sålunda byggnadsföretaget ännu icke kunnat påbörjas, har kommittén ansett sig kunna begränsa storleken av de ytterligare medel, som erfordras under budgetåret 1952/53, till 500 000 kronor.

2) Med hänsyn till de begränsade byggnadsmöjligheterna torde det icke vara möjligt att igångsätta arbetena å lungklinikerna förrän i slutet av år 1952. Kommittén räknar därför med att ytterligare medel — utöver av 1951 års riksdag beviljade 500 000 kronor — icke erfordras.

I samband med grundarbetena till lungkliniken bör jämväl kulvertförbindelsen till panncentralen komma till utförande. Denna har en längd av ca 200 meter och kommittén har med ledning av erfarenheterna från tidigare arbeten av detta slag inom sjukhuset uppskattat kostnaderna till 300 000 kronor. Den slutliga kostnaden blir i hög grad beroende på sprängningsarbetenas omfattning, vilken kan bedömas först efter mera ingående undersökningar av markförhållandena och i samband med prövning av kulvertens sträckning i syfte att nå ett så ekonomiskt läge som möjligt.

3) Av 1951 års riksdag anvisade medel, 300 000 kronor, voro avsedda för beställning av en ny ångpanna för 20 ton ånga per timme utgörande ett första led i utbyggandet av sjukhusets panncentral. Den totala kostnaden för utbyggnaden beräknades i prop. 123/1951 till 2 100 000 kronor. Av resterande medel erfordras för nästa budgetår 650 000 kronor.

4) Ett färdigställande av den reumatologiska kliniken ökar belastningen på bl. a. den röntgendiagnostiska avdelningen. I generalplanen har kommittén räknat med att nämnda avdelnings utvidgningsbehov skall tillgodoses genom att nya röntgenlaboratorier inredas i överbyggnaderna av de medicinska och kirurgiska poliklinikernas vänthallar. Genom en sådan tillbyggnad kunna fyra fullständiga laboratorier inredas.

Kommittén har låtit upprätta förslag till f. n. erforderlig om- och tillbyggnad. Förslaget innebär att sjukhusets centralparti skall ombyggas och den nordvästra gården delvis överbyggas. De till dessa nya utrymmen förlagda laboratorierna kunna betjänas av redan befintliga mörk- och fixeringsrum. Deras tillkomst kräver emellertid ökade utrymmen för film-demonstration, expedition och löpande filmarkiv. Förslaget innebär också, att röntgenavdelningens föreläsningssal ändras till expedition och de tre rum, som ligga omedelbart öster härom, göras till löpande filmarkiv. Den nuvarande expeditionen med angränsande litet arkivrum användes till film-demonstration, och som föreläsningssal får användas det största film-demonstrationsrummet. Inom röntgensektionerna A och B avkortas de nuvarande stora laboratorierna från 7¹/₂ till 5¹/₂ meters längd, varvid det vunna utrymme inredes till manöverrum för laboratorierna. Två av de nuvarande manöverrummen sammanslås och inredas till mörkrum; nuvarande utrymme för mörkrum tages i anspråk för fixeringsrum.

Kostnaderna för nu erforderliga byggnadsåtgärder beräknas till 350 000 kronor.

5) Tillkomsten av den reumatologiska kliniken kommer vidare att medföra en ökad belastning på sjukhusets avdelning för fysikalisk terapi genom behovet av olika nya behandlingsformer såsom medicinska bad, inpackningar och hydroterapeutiska åtgärder. Det har därför ansetts nödvändigt att vidtaga viss omdisposition av den medicinska badavdelningen, vilken i likhet med utbyggnaden av röntgenavdelningen bör vara genomförd, när den reumatologiska kliniken tages i bruk.

Kostnaden för ombyggnaden, vilken framgår av en av kommittén upprättad, den 17 november 1951 dagtecknad ritning, har beräknats till 100 000 kronor.

6) Medlen erfordras för planeringen av vissa ytterligare byggnadsföretag inom ramen för sjukhusets planerade utbyggande.

7) Kliniken har tagits i bruk i juli 1951. Byggnadsföretaget kostnadsberäknades enligt prop. 302/1945 till 3 860 000 kronor. I prop. 130/1949 beräknades kostnaderna enligt prisläget hösten 1948 till totalt 4 935 000

kronor. Statens andel av dessa medel har i olika sammanhang anvisats. Medlen synas vara tillräckliga för färdigställandet. Härvid har dock räknats med att av kostnadsstegringarna betingade merkostnader täckas av särskilda medel. Den del av totalkostnaden, som kan hänföras till tiden efter beräkningen hösten 1948 till årsskiftet 1950/51, då kliniken var i det närmaste färdigställd, uppgår till ca 1 200 000 kronor. Kostnadsstegringen under motsvarande tid uppgår till 8 procent, vilket utgör 96 000 kronor. Av detta belopp uppgår statens andel till 47 procent eller 45 000 kronor.

8) Byggnaden var färdigställd den 1 oktober 1951. Byggnadsföretaget kostnadsberäknades 1949 till 385 000 kronor varav statens andel utgjorde 181 000 kronor. Den under tiden sommaren 1949—hösten 1951 inträffade kostnadsstegringen utgör 35 procent, motsvarande 65 000 kronor.

Yttrande.

Centrala sjukvårdsberedningen erinrar, att beredningen i tidigare yttrande tillstyrkt 1950 års förslag till generalplan för karolinska sjukhusets utbyggande, vilket förslag avsåg bl. a. uppförande av en reumatologisk klinik. I nu föreliggande förslag förutsattes kliniken anordnad i huvudsak enligt de ritningar, som tillhörde generalplanen. Dessa ha dock i sina detaljer genomgått en ytterligare bearbetning bl. a. i samråd med representanter för beredningen. Förslaget om utvidgning av den röntgendiagnostiska avdelningen och omändringen av badavdelningen har under hand diskuterats med beredningen och föranleder icke några erinringar.

Departementschefen.

Föregående års riksdag godkände ett av kommittén för karolinska sjukhusets fortsatta utbyggande upprättat principförslag till den nya reumatologiska klinikens utformning. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 mars 1951 har Svensk reumatologisk förening hemställt, att frågan om organisationen av nämnda klinik måtte bli föremål för förnyad utredning, innan beslut fattas om klinikens uppförande. De frågor, som enligt föreningen krävde förnyad utredning, gällde klinikchefens ställning och den öppna vården. Föreningen har anfört, att enligt de föreliggande ritningarna lokaler saknades för självständig överläkare och för öppen vård. I yttranden häröver ha såväl kommittén som centrala sjukvårdsberedningen uttalat den uppfattningen, att frågan om klinikchefens ställning icke i sådan grad påverkar klinikens planläggning, att frågan måste lösas i förevarande sammanhang. Beträffande frågan om lokaler för öppen vård anför kommittén, att den i anslutning till av statsmakterna gjorda uttalanden funnit angeläget, att nytillkomna kliniker icke göras större än som ur undervisningens och forskningens synpunkt kan anses strängt nödvändigt. Kommittén har även framhållit, att om det framdeles skulle befinnas oundgängligen nödvändigt

med utökade lokaler för att tillgodose den öppna vårdens behov, en dylik utvidgning på grund av klinikens planläggning vore tämligen lätt genomförbar. Centrala sjukvårdsberedningen har instämt i de av kommittén anförda synpunkterna beträffande den öppna vården. Jag finner för min del icke skäl att med hänsyn till vad föreningen anfört förorda förnyad utredning rörande organisationen av den reumatologiska kliniken eller några jämkningar i det av föregående års riksdag antagna förslaget till klinikens utformning. Arbetena med klinikbyggnadens uppförande ha numera påbörjats, och byggnaden beräknas vara färdigställd hösten 1953. Jag tillstyrker, att för fullföljande av byggnadsarbetena för nästa budgetår anvisas 500 000 kronor.

I enlighet med vad kommittén anfört, bör i samband med grundarbetena till lungklinikerna jämväl kulvertförbindelsen till panncentralen komma till utförande. Genom denna förbindelse anslutas lungklinikerna till sjukhusets huvudkulvert. Mot den beräknade kostnaden, 300 000 kronor, har jag ingen erinran.

För fortsatt utbyggande av sjukhusets panncentral har kommittén hemställt om anvisande av 650 000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat avses nämnda belopp för erforderliga om- och tillbyggnadsarbeten i samband med installationen av den nya 20 tons ångpanna, för vars anskaffande medel anvisats för innevarande budgetår. Mot utförandet av nämnda arbeten och den beräknade kostnaden härför har jag intet att erinra.

Genom tillkomsten av den reumatologiska kliniken kommer belastningen på den röntgendiagnostiska avdelningen och den medicinska badavdelningen att öka. Vidare kräver utvecklingen av nya röntgendiagnostiska metoder, att ökade utrymmen ställas till förfogande. Jag tillstyrker de av kommittén förordade till- och ombyggnadsarbetena inom nämnda båda avdelningar jämte den föreslagna medelsanvisningen av 450 000 kronor.

För kommitténs fortsatta arbete bör för nästa budgetår anvisas ett belopp av 100 000 kronor.

Då jag anser mig kunna acceptera kommitténs beräkningar av de uppkomna merkostnaderna för uppförandet av pediatrika kliniken och elevhemmet, tillstyrker jag, att för täckande av nämnda merkostnader anvisas sammanlagt 110 000 kronor.

Det sammanlagda anslagsbehovet för nästa budgetår skulle alltså utgöra (500 000 + 300 000 + 650 000 + 450 000 + 100 000 + 110 000) 2 110 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbyggande av karolinska sjukhuset* under Statens allmänna fastighetsfond, inrikesdepartementet, för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 2 110 000 kronor.

Karolinska sjukhuset: Utrustning.

För innevarande budgetår har icke något anslag för detta ändamål upptagits i riksstaten. I årets statsverksproposition har för nästa budgetår preliminärt upptagits ett anslag av 540 000 kronor.

Yrkanden.

Direktionen för karolinska sjukhuset (skr. 16/10 och 21/12 1951) hemställer *dels* om ett anslag å 1 002 000 kronor, *dels ock* om bemyndigande att under budgetåret 1951/52 träffa avtal om leveranser till reumatologiska kliniken intill ett sammanlagt belopp av 200 000 kronor.

1. Utrustning av reumatologiska kliniken.....	540 000
2. Utrustning av röntgendiagnostiska avdelningens tillbyggnad.....	344 122
3. Apparatur för den nuvarande röntgenologiska avdelningen	87 370
4. Utrustning av badavdelningen i samband med ombyggnad	30 515
	1 002 000

Motiv.

1) I skrivelse den 2 februari 1950 beräknade direktionen medelsbehovet för budgetåret 1950/51 till 500 000 kronor. Anslag för byggnadens uppförande har emellertid beviljats först för innevarande budgetår, och anslag för klinikens utrustande har ännu icke beviljats. Byggnaden kan beräknas vara färdigställd omkring den 1 juli 1953. För att klinikens igångsättande icke skall onödigtvis fördröjas, måste direktionen därför erhålla bemyndigande att redan under innevarande budgetår träffa avtal om leveranser till kliniken. Anslag torde dock icke erfordras förrän under budgetåret 1952/53. Den i ovannämnda skrivelse gjorda framställningen grundade sig på en beräkning i december 1947. Sedan dess ha avsevärda prisförändringar inträffat och i fråga om utrustningsartiklar nya, förbättrade konstruktioner och kvaliteter blivit tillgängliga i stor omfattning. Ett nytt förslag till utrustning har därför upprättats, vilket slutar på ett belopp av 540 000 kronor.

2) Av den föreslagna utbyggnaden av den röntgendiagnostiska avdelningen (jfr föregående anslag) fordras för den reumatologiska klinikens behov en överbyggnad av den medicinska poliklinikens vänthall. Inom denna överbyggnad skulle inredas två laboratorier med tillhörande manöverhytter, ett utrymme för avklädningshytter och väntplats för sängar, ett vilrum samt två läkarexpeditioner. De två nya laboratorierna böra förses med moderna högeffektiva röntgenapparater, det ena med en 3-fasapparat, det andra med en kondensatorapparat. För vardera laboratoriet fordras ett Forssellstativ, ett universalbord samt ett transportabelt pelarstativ. Därtill komma röntgenrör, kassetter, finrasterbländare, blyhandskar och blyförkläden. För film-torkningen behövas två nya torkskåp och för filmdemonstrationen tolv nya ljusskåp och två lampor för granskning av täta negativ. Härutöver erfordras diverse instrument, möbler och smärre inventarier.

3) För de krav, som numera ställas på röntgenologiska kärlundersökningar, äro icke längre de provisoriska anordningar, över vilka sjukhuset f. n. förfogar, tillfredsställande. Dessa bestå av två magasin för tre kassetter vardera, medgivande en upptagning av 3 bilder under loppet av 6—10 sekunder. Med en modern filmväxlingsapparat kan i stället ett 10-tal bilder per sekund erhållas, vilket för studiet av blodkärlen är av utomordentlig betydelse. Sådan apparatur för snabb filmväxling serietillverkas numera och användes vid flera sjukhus. Av apparaturen finnas två huvudtyper, en med långa och smala filmer för extremitetsundersökningar, och en med korta och breda filmer för undersökningar av inre organ. Båda äro lika nödvändiga. För apparaterna erfordras sekundärbländare, intervallväljare, speciella framkallningsanordningar och tillsats för filmgranskning. Till den moderna utrustningen för röntgenundersökning av cirkulationsorgan hör numera också en elektrokymograf med vars hjälp en noggrann analys av hjärtväggens och blodkärlets rörelser kan göras. För den samtidigt nödvändiga registreringen av hjärtats aktionsströmmar måste en elektrokardiograf finnas. Härjämte erfordras på avdelningen vissa skåp och lampor. Den sammanlagda kostnaden för anskaffningen uppskattas till 87 370 kronor.

4) För utrustning av bådavdelningen i samband med den föreslagna ombyggnaden (jfr föregående anslag) erfordras enligt upprättat utrustningsförslag medelsanvisning med 30 515 kronor.

Yttrande.

Centrala sjukvårdsberedningen har avgivit yttrande över förslaget till utrustning av den reumatologiska kliniken. Vid beredningens granskning av förslaget har samråd ägt rum med överläkaren vid sjukhusets medicinska klinik, intendenten vid sjukhuset m. fl. Beträffande en i förslaget upptagen post å 34 769 kronor, avseende komplettering av utrustningen i centralköket m. m., har vid granskningen framkommit, att de specificerade behoven endast till en del, motsvarande en kostnad av 23 164 kronor, betingats av den nya klinikens tillkomst. Överskjutande behov, motsvarande en kostnad av 11 605 kronor, bör icke belasta ifrågavarande inventarieanslag. Med för dagen gällande priser torde ett belopp av 498 000 kronor få anses vara tillräckligt för anskaffning av den i förslaget avsedda utrustningen.

Departementschefen.

Den reumatologiska kliniken beräknas kunna tagas i bruk omkring den 1 januari 1954. Samtidigt beräknas de till- och ombyggnadsarbeten inom den röntgendiagnostiska avdelningen och den medicinska bådavdelningen, vilka erfordras på grund av nämnda kliniks tillkomst, vara avslutade (jfr föregående anslag). Till samma tidpunkt bör sålunda den för nämnda klinik och avdelningar erforderliga utrustningen vara anskaffad.

Beträffande den reumatologiska kliniken tillstyrker jag utrustning i huvudsaklig överensstämmelse med centrala sjukvårdsberedningens förslag. Utöver vad beredningen förordat tillstyrker jag, att till inköp av 25 fack klädsåk och till viss ytterligare anskaffning av patientkläder anvisas 2 375 resp. 1 440 kronor. Jag beräknar sålunda medelsbehovet för utrustning av reumatologiska kliniken till sammanlagt 501 815 kronor.

Centrala sjukvårdsberedningen har i sitt yttrande anfört, att av de av direktionen beräknade kostnaderna för utrustning av den reumatologiska kliniken ett belopp av 11 605 kronor avsåge sådan komplettering av utrustningen för centralköket, som icke betingades av nämnda kliniks tillkomst. Detta belopp borde därför icke belasta ifrågavarande anslag. Beredningen framhöll emellertid, att av utredningen framgått, att brister i centralkökets utrustning förelåge. I en sedermera ingiven skrivelse har direktionen framhållit, att centralköket undan för undan blivit allt bristfälligare. Vid den tidpunkt, då direktionen avlämnade utrustningsförslaget för reumatologiska kliniken, hade direktionen redan avgivit sina beräkningar rörande nästa budgetårs driftkostnader, och det hade därför ansetts lämpligt att i utrustningsförslaget upptaga erforderlig utrustning för centralköket, så mycket mer som kostnaden härför icke vore av sådan art, att den borde belasta anslaget för den löpande driften. Jag finner mig kunna tillstyrka, att medel till den nu berörda utrustningen beräknas under ifrågavarande anslag.

Över direktionens framställning om anvisande av medel till utrustning av röntgendiagnostiska avdelningens tillbyggnad och badavdelningen i samband med ombyggnad samt till apparatur för den nuvarande röntgenologiska avdelningen har centrala sjukvårdsberedningen ännu icke hunnit avgiva yttrande. Behovet av utrustning för förstnämnda båda ändamål framgår av vad jag förut anfört. Jag finner mig även böra tillstyrka, att för den nuvarande röntgenologiska avdelningen må inköpas viss modern apparatur för röntgenologiska kärlundersökningar. Vid anslagsberäkningen anser jag mig tills vidare böra godtaga de av direktionen beräknade kostnaderna eller tillhoppa i runt tal 462 000 kronor. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för detta belopp ställa medel till direktionens förfogande, sedan centrala sjukvårdsberedningen granskat utrustningsförslagen.

I enlighet med vad jag sålunda anfört skulle till de ändamål, för vilka direktionen äskat medel under ifrågavarande anslag, erfordras sammanlagt (501 815 + 11 605 + 462 000) 975 420 kronor. Utrustningen till den reumatologiska kliniken, röntgendiagnostiska avdelningens tillbyggnad samt badavdelningen behöver emellertid icke vara i sin helhet anskaffad förrän omkring den 1 januari 1954. Under nästa budgetår erfordras, enligt vad jag under hand inhämtat, utrustning för en kostnad av i runt tal 300 000 kronor. Därjämte böra för nästa budgetår anvisas medel till komplettering

av utrustningen vid centralköket med 11 605 kronor samt till apparatur för den nuvarande röntgenologiska avdelningen med 87 370 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet skulle i enlighet härmed uppgå till i runt tal (300 000 + 11 605 + 87 370) 400 000 kronor.

Därest riksdagen icke nu framställer erinran däremot, bör det vara direktionen obetaget att, sedan medel ställts till förfogande för budgetåret 1952/53, träffa avtal om leveranser även för budgetåret 1953/54 i den utsträckning, som motiveras av leveranstiderna.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala.

Anslag till byggnadsarbeten vid akademiska sjukhuset i Uppsala ha tidigare anvisats under olika rubriker. För innevarande budgetår har under rubriken om- och tillbyggnad av kirurgiska kliniken vid Akademiska sjukhuset i Uppsala m. m. anvisats ett investeringsanslag av 670 000 kronor. Anslag för ifrågakvarande ändamål torde härefter få anvisas under ovanstående rubrik.

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. 27/2 1952) föreslår efter samråd med Uppsala läns landsting och det större akademiska konsistoriet i Uppsala, att det i årets statsverksproposition preliminärt beräknade anslaget till sjukhusets utbyggande, 500 000 kronor, fördelas enligt följande:

1.	Uppförande av sköterskebostäder	150 000
2.	Fortsättande av den beslutade ombyggnaden av den kirurgiska kliniken	350 000

Motiv.

1. Enligt 1950 års förslag till generalplan skulle visst behov av bostadsrum för sköterskor och elever m. fl. vid sjukhuset tillgodoses genom uppförande av personalbostadshus å områdets södra del, närmare bestämt utmed vägarna väster och söder om psykiatriska klinikens byggnad. Huvuddelen av bostadsbehovet för dylika befattningshavare beräknas dock kunna anskaffas i den fria marknaden.

F. n. föreligger behov av ett mindre antal rum avsedda att ersätta de bostäder, vilka nu äro inrymda i den kirurgiska klinikens byggnad och som vid den förestående ombyggnaden av denna komma att tagas i anspråk för annat ändamål. Det har befunnits ändamålsenligt, att — i anslutning till dessa planer och för att bereda möjlighet för ett genomförande

av den beslutade ombyggnaden av nämnda klinik — vissa av de planerade nya bostäderna uppföras snarast möjligt.

De i detta sammanhang erforderliga rummen uppgå till 16. Byggnadsstyrelsen har upprättat 3 ritningar, dagtecknade den 12 februari 1952, vilka utvisa en tänkt nybyggnad i anslutning till befintligt bostadshus öster om den psykiatriska kliniken. Byggnadsföretaget beräknas draga en kostnad av 300 000 kronor, vartill under förutsättning av hittills bruklig fördelning av kostnaderna staten och Uppsala läns landsting skulle bidra med hälften vardera. Uppförandet av sköterskebostäderna beräknas kunna igångsättas vid årsskiftet 1952/53, och det har därför med avseende å landstingets godkännande ansetts kunna underställas innevarande års lagtima landsting.

Departementschefen.

Det av byggnadsstyrelsen framlagda förslaget om uppförandet av en nybyggnad inrymmande bostäder för sköterskor och elever ansluter sig till den av föregående års riksdag godtagna generalplanen för Akademiska sjukhusets utbyggande. Jag har ingen erinran mot nämnda förslag eller mot den för byggnadens uppförande beräknade kostnaden. Jag har heller ingen erinran mot att nämnda kostnader fördelas på staten och landstinget med hälften å vardera. Jag tillstyrker därför, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 150 000 kronor för nämnda ändamål, under förutsättning att landstinget anvisar enahanda belopp.

Enligt vad jag under hand inhämtat, erfordras ingen ytterligare medelsanvisning för nästa budgetår till ombyggnaden av den kirurgiska kliniken.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala*, under Statens allmänna fastighetsfond, inrikesdepartementet, för budgetåret 1952/53 anvisa ett investeringsanslag av 150 000 kronor.

Byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.

I. Avtal angående leverans av värme från sjukvårdsinrättningarna i Lund till Lunds universitet.

Förslag.

Byggnadsstyrelsen samt *Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberedning* hemställa i skrivelser den 15 november resp. den 8 december 1951 om godkännande av förslag till avtal mellan Kungl. Maj:t och Kronan samt Malmöhus läns landsting rörande leverans av värme från ny värme-central vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.

Byggnadsstyrelsen erinrar, att i 1948 års förslag till generalplan för utbyggande av Lunds universitet omnämndes, att styrelsen upptagit underhandlingar med Malmöhus läns landsting i syfte att få utrett, huruvida

möjligheter föreläge att erhålla värme för vissa av universitetets befintliga och planerade byggnader från en för landstingets sjukvårdsinrättningar erforderlig ny panncentral. Då förutsättningarna för planerandet av en dylik central icke voro helt klarlagda, ansåg sig landstinget vid denna tidpunkt icke kunna taga slutlig ställning till frågan.

Närmare utredning härom har numera verkställts, och landstinget har meddelat, att i samband med planerad utbyggnad av Lunds lasarett en helt ny värmecentral, som skall tillgodose hela lasarettets värmebehov, kommer att uppföras. Denna central, vilken enligt nu föreliggande planer skall vara färdig att tagas i bruk i början av år 1955, tänkes förlagd till hörnet av Getinge- och Tornavägarna intill det område, där ett flertal universitetsinstitutioner äro belägna eller äro avsedda att i enlighet med generalplanen uppföras.

Sedan landstinget förklarat sig i princip villigt att åtaga sig värmeleverans från den nya värmecentralen till vissa av universitetets byggnader, har byggnadsstyrelsen låtit utreda de ekonomiska betingelserna för å ena sidan en anslutning av dessa byggnader till nämnda central och å andra sidan värmeleverans till samma byggnader från separata värmecentraler.

Utredningen visar, att en central värmeanläggning av ifrågavarande storlek erbjuder väsentliga fördelar ur ekonomisk och praktisk synpunkt framför separata värmeanläggningar. Sålunda blir personalbehovet vid centralisering avsevärt mindre, vilket medför en sänkning av lönekostnaderna för driften. Vidare beräknas verkningsgraden hos pannorna i den centrala anläggningen ligga högre än vid mindre värmeanläggningar av normal typ, varigenom en besparing av bränsle kan påräknas.

Det har förutsatts, att i en första etapp skulle till lasarettets värmecentral anslutas universitetsbiblioteket och psykiatriska kliniken ävensom institutionerna för mineralogi och geologi, medicinsk kemi och farmakologi, kemi, fysik och matematik, fysiologi samt bakteriologi och patologi. Dessa byggnader, som, i den mån de icke redan äro uppförda, enligt generalplanen skulle vara färdigställda år 1955, komma enligt nu föreliggande planer att ha en sammanlagd volym av något över 200 000 m³.

Av utredningen framgår, att vid en dylik första etapp anläggningskostnaderna vid anslutning till lasarettets värmecentral — d. v. s. den del av totalkostnaderna för centralens anordnande, som svarar mot universitetets andel i värmeförbrukningen — enligt prisläget sommaren 1951 skulle uppgå till ca 735 000 kronor. Häri ingå kostnader för huvudledningar inom universitetets område till de skilda byggnaderna med 240 000 kronor. Kostnaderna vid anordnandet av separata panncentraler i de universitetets olika byggnader, om vilka här är fråga, beräknas till ca 380 000 kronor. De årliga driftkostnaderna inklusive ränta och amortering å anläggningskostnaderna ha överslagsvis beräknats till 400 000 kronor vid anslutning till lasarettets värmecentral och 460 000 kronor vid utförande med separata centraler.

Anslutningen till lasarettets värmecentral skulle således redan vid den utbyggnad, som förutsättes i den första etappen, medföra en minskning av de eljest uppkommande årliga driftkostnaderna, vilken är tillräcklig för att inom ett fåtal år förränta och amortera den till ca (735 000 — 380 000) 355 000 kronor beräknade merkostnad, som en dylik anslutning innebär.

I den mån anslutningen till den gemensamma centralen ökar, förbättras det ekonomiska resultatet av anläggningens drift jämfört med en drift vid separata anläggningar.

Förutom lägre driftkostnader medför en anslutning till lasarettets värmecentral även andra fördelar, vilka svårligen låta sig siffermässigt värderas, såsom förenkling av distributionen och förvaringen av bränslet samt minskning av utrymmesbehovet för värmetekniska anläggningar och bränsleupplag i de skilda byggnaderna.

Byggnadsstyrelsen förordar, att anslutningen till lasarettets värmecentral kommer till stånd. Styrelsen har träffat avtal med landstingets förvaltningsutskott angående leverans av värme från centralen under förutsättning av landstingets och Kungl. Maj:ts godkännande.

Avtalet har följande lydelse:

§ 1.

Den nya värmecentralen skall så anordnas, att de universitetsbyggnader, vilka finnas upptagna å bifogade förteckning (bil. A)¹, kunna successivt anslutas till värmecentralen vid de tidpunkter efter densamma färdigställande, som befinnas lämpliga med hänsyn till fortskridandet av nybyggnads- resp. ombyggnadsarbetena vid universitetet eller till befintliga panncentralers förslitning.

Värmecentralen skall så anordnas, att utöver de i bil. A upptagna byggnaderna framdeles ytterligare institutionsbyggnader, som kunna komma att uppföras inom den del av universitetets område, som värmecentralen avses skola betjäna, kunna anslutas till centralen. Det förutsättes härvid, att den totala byggnadsvolymen av de universitetsanläggningar, som skola få anslutas till värmecentralen, icke får överskrida 400 000 m³.

Kronan och landstinget äro ense därom, att i fråga om sådan ytterligare anslutning till centralen, som i nästföregående stycke sägs, särskild överenskommelse skall träffas, som i tillämpliga delar i huvudsak ansluter sig till bestämmelserna i detta avtal. Vad här sagts gäller jämväl i fråga om annan utvidgning eller ombyggnad av centralen eller större reparationsarbeten vid densamma.

§ 2.

Landstinget ombesörjer uppförandet av värmecentralen samt framdragandet av distributionsledningar från centralen till lasarettens områdes gräns inklusive för distributionen erforderliga pumpar. Kronan bidrager till gäldande av kostnaderna för dessa anläggningar efter samma grunder, som

¹ Nämnda förteckning upptager följande byggnadsföretag: universitetsbiblioteket, psykiatriska kliniken, mineralogiska och geologiska institutionerna, medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna, institutioner för fysik, matematik samt mekanik och matematisk fysik, kemiska institutionen, fysiologiska institutionen samt bakteriologiska och patologiska institutionerna.

gälla i fråga om de byggnadsarbeten i allmänhet vid lasarettet, till vilka staten bidrager.

Kronan ombesörjer och bekostar framdragandet från lasarettens områdes gräns till respektive institutioner av de distributionsledningarna, som erfordras för fullgörandet av de i detta avtal överenskomna värmeleveranserna.

Planeringen av värmecentralen skall ske i samråd med byggnadsstyrelsen. Ritningar och beskrivning över värmecentralen skola sålunda före arbetenas påbörjande godkännas av byggnadsstyrelsen.

§ 3.

Landstinget förbinder sig att från värmecentralen till de i § 1 avsedda universitetsbyggnaderna leverera värme medelst cirkulerande varmvatten med en temperatur i distributionsledningarna vid utgången från centralen av ca + 90° mot en enligt nedan angivna grunder beräknad ersättning. Universitetet äger icke rätt att från distributionsledningarna tappa vatten för förbrukningsändamål.

§ 4.

Till landstinget utgående ersättning för den enligt § 3 levererade värmen skall så nära som möjligt motsvara landstingets verkliga kostnader för leveransen. Vid ersättningens bestämmande skall hänsyn tagas endast till sådana kostnader, som helt eller delvis föranledas av värmeleveransen till universitetet.

Dessa kostnader, som skola beräknas årsvis, utgöras av driftkostnader, D , och kapitalkostnader, K . Till driftkostnaderna hänföras förekommande kostnader för personal, bränsle, underhåll, elektrisk ström, vatten, försäkringar, pannbesiktningar m. m. Kapitalkostnaderna utgöras av ränta och amortering å det av landstinget i här ifrågavarande delar av anläggningen nedlagda kapitalet. Drift- och kapitalkostnaderna för de delar av anläggningen, som erfordras enbart för värmeleveransen till universitetet, vilka kostnader betecknas med D_u och K_u , skola helt gäldas av kronan, medan drift- och kapitalkostnaderna för de delar av anläggningen, som erfordras både för värmeleveransen till universitetet och för värmeleveransen till lasarettet, vilka kostnader betecknas med D_{ul} resp. K_{ul} , skola fördelas mellan kronan och landstinget i förhållande till de till universitetet och lasarettet levererade värmemängderna, V_u och V_l , vilka bestämmas medelst av byggnadsstyrelsen godkända mätanordningar. Under 25 år, räknat från den tidpunkt, då värmecentralen är i stånd att leverera värme till universitetet, skall kronans andel av de gemensamma kapitalkostnaderna K_{ul} dock utgöra minst (16 000 kr) per år.

Årliga ersättningen till landstinget skall sålunda utgå med

$$D_u + K_u + \frac{V_u}{V_u + V_l} D_{ul} + \frac{V_u}{V_u + V_l} K_{ul} \text{ kronor varvid dock termen } \frac{V_u}{V_u + V_l} K_{ul}$$

ej får upptagas till lägre belopp än (16 000) kronor.

§ 5.

Drift och underhåll av i avtalet avsedda, utanför lasarettens område belägna värmeanläggningar, rörledningar och kulvertar ombesörjas och bekostas av kronan.

§ 6.

Kronan äger icke uppbära ersättning från landstinget för utebliven eller minskad värmeleverans, därest sådan betingas av omständigheter utom landstingets kontroll.

§ 7.

Den landstinget enligt § 4 tillkommande ersättningen utbetalas till lasarettet, varvid hälften av den för varje budgetår beräknade ersättningen erlägges den 31 december samt återstoden, så snart ersättningen blivit slutligt fastställd på sätt angives i § 4.

§ 8.

Det åligger landstinget att i fråga om de kostnader, som avses i § 4, vid lasarettet upplägga en särskild bokföring. Kronan äger taga del av densamma.

§ 9.

Detta avtal må icke ensidigt uppsägas från endera parten.

§ 10.

Eventuellt uppkommande meningsskiljaktigheter rörande tolkningen av detta avtal skola hänskjutas till skiljemän enligt lag.

§ 11.

Detta avtal är giltigt endast under förutsättning, att detsamma före den 15 oktober 1952 godkännes av Kungl. Maj:t och Malmöhus läns landsting.

Byggnadsstyrelsen anför, att medel för framdragande av huvudledning m. m. inom universitetsområdet, vilka arbeten det enligt avtalet åligger kronan att utföra, erfordras först fr. o. m. budgetåret 1953/54.

Yttrande.

Statskontoret, som yttrat sig över byggnadsstyrelsens framställning, har ingen erinran mot densamma.

II. Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.

För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett anslag å 634 000 kronor.

Yrkanden.

Till ifrågavarande ändamål hemställes om anslag å sammanlagt 4 051 171 kronor 58 öre enligt följande yrkanden:

1. *Direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund* hemställer i skrivelse den 26 oktober 1951 om anslag å sammanlagt 215 000 kronor 58 öre.

a. Ny hiss inom medicinska kliniken	22 500: —
b. Om- och tillbyggnad av kirurgiska klinikens operationsavdelning	90 720: —
c. Ombyggnad av centrallaboratoriet och blodgivarecentralen	96 000: —
d. Ombyggnadsarbeten inom »Södra badet» och hudklinik	5 780: 58
	215 000: 58

Av handlingarna i ärendet framgår, att de begärda beloppen utgöra hälften av den i varje särskilt fall beräknade kostnaden samt att Malmöhus läns landsting för de olika ändamålen anvisat enahanda belopp.

2. *Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberedning* hemställer i skrivelse den 20 oktober 1951, att ett för budgetåret 1948/49 beviljat anslag å 49 600 kronor till bidrag till anordnande av en transformatorstation vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. måtte till ett belopp av 15 341 kronor ånyo uppföras å riksstaten och därvid betecknas såsom reservationsanslag.

3. *Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberedning* hemställer i skrivelse den 8 december 1951 om ett anslag å 3 820 830 kronor till bidrag till uppförande av ny värme- och kraftcentral vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.

Motiv.

1 a) En av hissarna inom medicinska kliniken har varit i bruk sedan år 1917. Enligt uppgift från vederbörande hissinspektör är hissen numera så försliten, att den icke längre uppfyller kraven på driftsäkerhet.

1 b) Nuvarande antal operationssalar motsvarar ej behovet. En jämförelse med antalet operationssalar vid övriga undervisningssjukhus visar, att Lunds lasarett är sämst utrustat. Avdelningen är därjämte sanitärt olämplig och föga ändamålsenlig. En förbättring kan ske genom en mindre tillbyggnad utmed den korridor, som förbinder operationsavdelningen med avdelningarna. I bottenvåningen skulle man erhålla ett cystoskopirum, ett omlägningsrum och ett gipsrum, i våningen ovanför ytterligare en operationssal samt ett förberedelserum. Ett kokrum skulle också tillkomma.

Direktionen har hos arbetsmarknadsstyrelsen begärt överflyttande av tidigare beviljat byggnadstillstånd för ombyggnad av centralköket för en beräknad kostnad av 111 830 kronor att i stället gälla ombyggnaden av kirurgiska kliniken. Det av 1951 års riksdag anvisade bidraget för centralkökets ombyggnad, 55 915 kronor, skulle därmed ej heller behöva tagas i anspråk. Direktionen har under hand inhämtat centrala sjukvårdsberedningens godkännande av det nu upprättade förslaget, kostnadsberäknat till 181 440 kronor.

1 c) Om inga åtgärder snarast vidtagas för nyinrednings- och omändringsarbeten, måste verksamheten å centrallaboratoriet i väsentlig mån inskränkas. De erforderliga arbetena utgöras av förbättrade lokaler för provtagning, inredning av ett separat diskrum, inredning av ett stinklaboratorium, anordnande av en expeditiionslokal och anordnande av tre nya laboratorieenheter, vartill komma vissa moderniseringsarbeten i nuvarande laboratorier. Blodgivarecentralen har numera tillförts nya utrymmen inom sjukhuset men viss inredning (elektriska och sanitära installationer m. m.) saknas ännu.

1 d) Till byggnadsarbeten inom »Södra badet» samt hudkliniken ha 1948 års landsting och 1949 års riksdag anvisat sammanlagt 147 139 kronor. Statens andel utgjorde hälften eller 73 569 kronor 50 öre. Sedan bygg-

nadsarbetena avslutats, har det visat sig, att kostnaderna på grund av inträffade prisstegringar överstigit de beräknade med 11 561 kronor 16 öre.

2) Det för budgetåret 1948/49 anvisade anslaget till bidrag till anordnande av en transformatorstation vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. var obetecknat och är alltså icke längre disponibelt. I anslaget ingick ett belopp av 15 341 kronor, avseende transformatorstationen, vars anordnande ingår i ett större arbete med omläggning av den elektriska kraftförsörjningen vid lasarettet. Hithörande arbeten ha icke avslutats förrän under innevarande budgetår. Därjämte kvarstå vissa arbeten, vilka icke kunna utföras förrän omkring år 1954. Det är därför nödvändigt, att ett anslag å 15 341 kronor åter ställes till förfogande.

3) År 1949 beslöt landstinget låta uppföra en ny värme- och kraftcentral vid länets sjukvårdsinrättningar i Lund. Sedermera har byggnadsstyrelsen hos landstinget gjort framställning om sådant samarbete mellan stat och landsting, att ifrågavarande värmecentral skulle försörja jämväl ett antal i närheten av lasarettet belägna institutioner vid Lunds universitet. Efter förhandlingar mellan representanter för byggnadsstyrelsen och länets sjukvårdsberedning ha parterna upprättat förslag till avtal rörande samarbete i nämnda hänseende (se i det föregående under I).

Enligt av sakkunniga numera verkställda beräkningar kunna kostnaderna för centralen uppskattas till 7 641 660 kronor, varav enligt avtalet på kronan skulle belöpa hälften eller sålunda 3 820 830 kronor.

Yttranden.

Över direktionens framställning har yttrande avgivits av byggnadsstyrelsen efter samråd under hand med medicinalstyrelsen och centrala sjukvårdsberedningen. *Byggnadsstyrelsen* anför.

Det är visserligen angeläget, att icke mera omfattande åtgärder, än som äro oundgängligen nödvändiga, vidtagas beträffande de byggnader, vilka enligt föreliggande avtal skola övergå till universitetet. Emellertid komma minst fem år att förflyta intill tiden för överförandet. Vidare har medicinalstyrelsen under hand framfört, att ifrågavarande iståndsättningsarbeten äro ofrånkomliga, om sjukhusanläggningarna skola kunna fylla sina uppgifter under den återstående användningstiden. Med hänsyn härtill tillstyrker byggnadsstyrelsen, att arbetena komma till utförande. Byggnadsstyrelsen har icke heller något att erinra mot de till sammanlagt 418 440 kronor beräknade kostnaderna härför. Den nuvarande byggnaden för medicinska kliniken kommer enligt föreliggande planer att utnyttjas såsom centralt forskningslaboratorium för lasarettet i fullt utbyggt skick, varför de nu föreslagna arbetena inom denna byggnad kunna tillgodogöras även vid den framtida användningen av byggnaden.

Direktionens uppgift, att de verkliga kostnaderna för byggnads- och installationsarbetena i »Södra badet» och hudkliniken överskridit det tidigare beräknade beloppet med 11 561 kronor 16 öre, synes med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen under byggnadstiden kunna godtagas.

Över hälso- och sjukvårdsberedningens skrivelse den 8 december 1951 har yttrande avgivits av *byggnadsstyrelsen*, som anför.

Värmecentralen ansluter sig såväl beträffande kapacitet och utformning som kostnaden för dess utförande i stort sett till de förutsättningar och kalkyler, som legat till grund för styrelsens ställningstagande till förutberörda avtal om värmeleverans till universitetet. Hänsyn har härvid tagits till inträffade kostnadsstegringar.

Beträffande de uppgivna kostnaderna för anläggningen i dess helhet synes det till ca 7 600 000 kronor upptagna beloppet få anses såsom en överslagsberäkning och utifrån denna synpunkt skäligt. Även uppläggningsen i stort av värme- och kraftcentralen liksom dess beräknade kapacitet synes lämplig. Anläggningens färdigställande är en fråga på förhållandevis lång sikt, och styrelsen hänvisar beträffande den definitiva utformningen till att enligt § 2 i avtalet rörande värmeleverans till vissa institutionsbyggnader vid universitetet ritningar och beskrivning över värmecentralen skola godkännas av styrelsen. Då statsbidraget för anläggningen torde böra utgå efter den verkliga kostnaden för dess anordnande, synes på nuvarande stadium endast behöva fattas ett principbeslut i frågan och styrelsen har för sin del intet att erinra mot att så sker på grundval av föreliggande förslag.

Departementschefen.

Malmöhus läns landsting har år 1949 beslutat låta uppföra en ny värme- och kraftcentral vid lasarettet i Lund. Sedan byggnadsstyrelsen framlagt förslag till generalplan för utbyggnad av universitetet i Lund, innebärande bl. a. ny- och ombyggnad av ett antal institutioner inom stadens norra delar i närheten av den planerade värmecentralen, och landstinget härefter förklarat sig i princip villigt att åtaga sig värmeleverans från den nya värmecentralen till vissa av universitetets byggnader, har byggnadsstyrelsen låtit verkställa en utredning rörande de ekonomiska betingelserna för å ena sidan en anslutning av dessa byggnader till nämnda central och å andra sidan värmeleverans till samma byggnader från separata värmecentraler. Utredningen har visat, att en dylik anslutning i jämförelse med separata värmecentraler redan vid den utbyggnad, som förutsatts i en första etapp och som i fråga om byggnadsvolym motsvarar ungefär hälften av den beräknade totala anslutningen till centralen, skulle medföra en sådan minskning i de årliga driftkostnaderna, att de beräknade högre anläggningskostnaderna redan inom ett fåtal år vore förräntade och amorterade. Med stöd av utredningen har byggnadsstyrelsen förordat, att en anslutning till lasarettets värmecentral kommer till stånd. Byggnadsstyrelsen har även träffat avtal härom med landstingets förvaltningsutskott. Avtalet är giltigt under förutsättning av Kungl. Maj:ts och landstingets godkännande.

Det synes mig lämpligt att till bedömande nu i ett sammanhang upptaga såväl frågan om anslutningen av universitetsinstitutionerna till den planerade värmecentralen — vilket ärende överlämnats från ecklesiastikdepartementet — som frågan om statsbidrag för värmecentralens anordnande.

Med hänsyn till därmed förenade ekonomiska och praktiska fördelar tillstyrker jag, att den av byggnadsstyrelsen förordade anslutningen till den planerade värmecentralen kommer till stånd. Anläggningskostnaderna för en dylik anslutning beräknas vid den första etappen av utbyggnaden uppgå till ca 735 000 kronor. Härav utgöra 240 000 kronor kostnader för huvudledningar inom universitetets område. Enligt avtalet skall kronan ombesörja och bekosta framdragandet av nämnda ledningar. Medel härför erfordras icke under nästa budgetår. Anläggningskostnaderna i övrigt (735 000 — 240 000) 495 000 kronor, hänföra sig till dels den ökning av kostnaderna för värmecentralens uppförande, som föranledes av anslutningen, dels ock framdragandet av distributionsledningar från centralen till lasarettsområdets gräns inklusive för distributionen erforderliga pumphar. Enligt avtalet skall landstinget ombesörja uppförandet av värmecentralen och framdragandet av sistnämnda ledningar. Till kostnaderna härför skall kronan enligt avtalet bidra efter samma grunder, som gälla i fråga om de byggnadsarbeten i allmänhet vid lasarettet, till vilka staten bidrager, d. v. s. med halva kostnaden. Förenämnda belopp av 495 000 kronor skall dock självfallet helt gäldas av statsmedel.

I enlighet med den nämnda avtalsbestämmelsen skall staten erlægga hälften av det angivna beloppet 495 000 kronor i samband med bidraget till totalkostnaden för anläggningen. Den andra hälften eller i runt tal 250 000 kronor förskottas av landstinget i samband med landstingets bidrag till de totala anläggningskostnaderna.

I § 4 av avtalsförslaget ha bestämmelser meddelats om ränta och amortering å det av landstinget förskottade beloppet. Härvid har bl. a. föreskrivits, att kronans andel av de gemensamma kapitalkostnaderna under 25 år, räknat från den tidpunkt, då värmecentralen är i stånd att leverera värme till universitetet, skall utgöra minst 16 000 kronor per år, eller sålunda sammanlagt under nämnda tid minst 400 000 kronor. Parterna ha härvid utgått ifrån en genomsnittlig ränta av 4 procent och en genomsnittlig amortering av 2,4 procent å ett belopp av 250 000 kronor. Vid sådant förhållande bör en mindre jämkning ske i 4 § i avtalsförslaget. Nämnda belopp om 16 000 kronor bör sålunda utgöra kronans minimiandel per år av såväl kapitalkostnaderna för de delar av anläggningen, som erfordras enbart för värmeleveransen till universitetet, som de gemensamma kapitalkostnaderna. Enligt vad jag under hand inhämtat, har landstinget ingen erinran häremot. Med den av mig nu förordade jämkningen har jag ingen erinran mot avtalsförslagets bestämmelser i vad desamma avse den föreslagna värmeleveransen.

Avtalsförslaget innehåller, såsom förut angivits, härutöver en bestämmelse om att kronan skall bidra till gäldande av kostnaderna för värmecentralens uppförande efter samma grunder, som gälla i fråga om de byggnadsarbeten i allmänhet vid lasarettet, till vilka staten bidrager. Ett

godkännande av nämnda bestämmelser innebär, enligt vad jag förut anfört, att staten förbinder sig att lämna bidrag med hälften av nämnda kostnader. I anslutning härtill har i avtalet intagits bestämmelse om, att planeringen av värmecentralen skall ske i samråd med byggnadsstyrelsen och att sålunda ritningar och beskrivning över värmecentralen före arbetenas påbörjande skola godkännas av byggnadsstyrelsen. För egen del biträder jag avtalsförslaget även i denna del.

Kostnaderna för anläggningen i dess helhet ha beräknats till ca 7 640 000 kronor, varav hälften eller ca 3 820 000 kronor skulle belöpa på statsverket. Av det förut anförda framgår, att i totalkostnaden ingår ett belopp av 495 000 kronor utgörande den kostnadsfördyring, som föranledes av den förordade anslutningen till värmecentralen av vissa institutionsbyggnader vid universitetet i Lund. Kostnaderna för värmecentralen under nästa budgetår kunna, enligt vad jag under hand inhämtat, beräknas till omkring 800 000 kronor till förskottslikvid i samband med beställning av ångpannor. Jag tillstyrker därför, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 400 000 kronor för nämnda ändamål.

Mot direktionsens för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund i förutnämnda skrivelse den 26 oktober 1951 gjorda framställning har jag ingen erinran. Jag tillstyrker sålunda, att för nästa budgetår anvisas 22 500 kronor till ny hiss inom medicinska kliniken, 90 720 kronor till om- och tillbyggnad av kirurgiska kliniken operationsavdelning, 96 000 kronor till ombyggnad av centrallaboratoriet och blodgivarecentralen samt 5 780 kronor 58 öre till ombyggnadsarbeten inom »södra badet» och hudkliniken, eller sammanlagt 215 000 kronor 58 öre.

Med anledning av Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberednings i förutnämnda skrivelse den 20 oktober 1951 gjorda framställning föreslår jag slutligen, att under förevarande anslag anvisas 15 341 kronor till anordnande av en transformatorstation inom ögonkliniken vid Lunds lasarett (jfr prop. 203/1948, s. 50 ff.).

Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till (400 000 + 215 000: 58 + 15 341) 630 341 kronor 58 öre, vilket belopp torde kunna avrundas nedåt till 630 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig i det föregående angivna grunder rörande leverans av värme från ny värmecentral vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar till vissa institutioner vid universitetet i Lund;

b) till *Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

Uppförande av centralblock vid lasarettet i Lund.

Yrkande.

Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberedning (skr. 14/7 1951) hemställer om ett anslag av 17 910 000 kronor såsom bidrag till uppförande av s. k. centralblock vid lasarettet i Lund.

Motiv.

Efter en tävling om generalplan för lasarettet framlade beredningen för 1945 års landsting förslag därom, att ett av arkitektfirman Gustaf Birch-Lindgren i Stockholm författat tävlingsförslag skulle antagas med vissa jämkningar. Landstinget biföll beredningens hemställan samt lämnade förvaltningsutskottet i uppdrag att vidtaga de närmare åtgärder — beträffande markfrågor, ändring av stadsplan m. m. — som vore erforderliga för planens genomförande. Beredningen erhöll vid samma tillfälle uppdrag att låta uppgöra ritningar och kostnadsberäkningar för nybyggnad för kirurgisk klinik och centralpoliklinik.

Ett avtal mellan Lunds universitet och landstinget rörande markbyte har trätt i kraft den 9 mars 1951. Enligt avtalet skall å ena sidan hela södra lasarettområdet överlämnas till universitetet, som med äganderätt skall förvärva de delar av området, som tillhöra landstinget, och å andra sidan norra lasarettområdet, del av zoologiska institutionens tomt och det område, som f. n. disponeras av statens folkskoleseminarium, kostnadsfritt upplåtas åt landstinget, så länge dessa områden användas för sjukhusändamål samt lasarettet ställes till förfogande för den medicinska undervisningen och forskningen. Överlämnandet av södra lasarettområdet skall ske successivt, allteftersom därå uppförd byggnad ersättes med byggnad å område norr om Allhelgona kyrkogata, dock att landstinget förbinder sig att, i vad på landstinget ankommer, vidtaga sådana åtgärder, att området, med vissa undantag, ställes till universitetets förfogande senast inom sex år från ikraftträdandet.

Frågan om stadsplan för den del av Lund, till vilken lasarettets nuvarande och blivande områden höra, är ännu icke slutligt avgjord men har bragts så nära sin lösning, att det icke ansetts lämpligt att i anledning härav vänta med framläggande av förevarande utbyggnadsplaner.

För frågor rörande lasarettets utbyggnad har sedan år 1948 varit tillsatt en byggnadsutredning, bestående av representanter för såväl beredningen som lasarettsdirektionen. Utredningen har under arbetets gång haft samråd med vederbörande överläkare vid lasarettet och representanter för

övriga berörda befattningshavare samt har i ärendet hört medicinska fakulteten i Lund.

Byggnadsutredningen har föreslagit bl. a., att å norra lasarettområdet, omedelbart söder om nuvarande seminariebyggnaden, skall uppföras ett s. k. centralblock (för medicinska, kirurgiska, neurologiska och neurokirurgiska kliniker, röntgendiagnostiska avdelningar, centrallaboratorium samt lokaler för direktion och lasarettkontor m. m.).

Beredningen framhåller, att den nuvarande, å södra lasarettområdet belägna kirurgiska kliniken med ett fastställt vårdplatsantal av 192 vårdplatser samt 88 extra platser är uppförd åren 1867—68 och sedan dess vid olika tillfällen, bl. a. 1904—05, tillbyggts. Den motsvarar numera sedan länge icke de krav, som böra ställas på en dylik byggnad, icke minst med hänsyn till sjukhusets karaktär av undervisningssjukhus. Neurokirurgiska kliniken om två överläkaravdelningar och sammanlagt 39 vårdplatser samt 2 överbeläggningsplatser har vissa lokaler i olika delar av kirurgiska klinikens byggnad, vilken för detta ändamål bl. a. erhållit en baracktillbyggnad. Detta provisorium måste ersättas av lämpligare lokaler. Medicinska kliniken, som uppfördes 1915—18 och har 174 ordinarie jämte 39 extra vårdplatser, är i och för sig fortfarande användbar, men klinikens laboratorielokaler äro i hög grad otillräckliga med hänsyn till den utveckling, centrallaboratoriets verksamhet tagit de senaste åren och kan väntas undergå den närmaste tiden. Härtill kommer, att medicinska kliniken byggnad enligt byggnadsutredningens förslag är avsedd att tagas i bruk för annat ändamål (bl. a. hudklinik, nu belägen å södra området, och forskningslokaler). Neurologen med 12 vårdplatser är helt otillräcklig och nödgas arbeta i två olika byggnader å norra området, nämligen medicinska och ortopediska avdelningarna. Röntgendiagnostiska avdelningen, belägen i en av tillbyggnaderna till kirurgiska kliniken (således å södra området), är i största behov av utvidgade och rationellt ordnade lokaler. Av landstinget år 1950 beslutad extra provisorisk röntgendiagnostisk avdelning vid ortopediska kliniken, vilken tillbyggnad ännu icke är uppförd, är belägen å norra området, vilket givetvis innebär nackdelar i fråga om samarbetet med den röntgendiagnostiska huvudavdelningen. Det är därjämte föga ändamålsenligt, att röntgendiagnostiska avdelningen endast genom kulvertsystemet står i förbindelse med medicinska kliniken.

Vid bedömande av behovet av vårdplatser inom centralblocket har byggnadsutredningen utgått från, att lasarettet har ett eget upptagningsområde (Lunds stad jämte visst område däromkring, sammanlagt omkring 100 000 invånare), att lasarettet är centrallasarett för landstingsområdet, att lasarettet avses skola fungera såsom rikssjukhus samt att lasarettet även på grund av sin ställning som undervisningssjukhus måste kunna bereda sina patienter erforderlig specialistvård. Antalet har med ledning härav fastställts enligt följande.

Medicinska kliniken	(7 × 31)	217	vårdplatser
(två överläkaravdelningar)			
Kirurgiska kliniken	(9 × 31)	279	»
(två överläkaravdelningar)			
Neurologiska kliniken		64	»
Neurokirurgiska kliniken		64	»
Personalsjukavdelning		26	»
			650 vårdplatser

Utbyggnaden innebär sålunda en ökning från (417 + 129 + 9) 555 till 650 platser eller med icke fullt 100 platser.

Centrala sjukvårdsberedningens arbetsutskott har i yttrande den 7 februari 1951 uttalat, att beredningen icke funnit anledning till erinran beträffande platsantalet vid centralblockets kliniker.

Under ett tidigt stadium av utredningsarbetet avsågos jämväl andra kliniker bliva inrymda i centralblocket, men sedermera har byggnadsutredningen funnit endast de nu föreslagna klinikerna och avdelningarna böra erhålla lokaler i detsamma.

Byggnaden skall bestå av fem byggnadsdelar, vilka inrymma *dels* olycksfalls- och ambulansintag med intagningsavdelning, *dels* poliklinik- och mottagningslokaler, *dels* behandlingslokaler (operationsavdelningar, två röntgendiagnostiska avdelningar m. m.), *dels* vårdavdelningar för medicinska och kirurgiska klinikerna samt centrallaboratorium och lasarettkontor m. m. och *dels* vårdavdelningar för neurologiska och neurokirurgiska klinikerna samt laboratorier m. m. Anstalter ha vidtagits för att genom centralisering och rationalisering av vissa arbetsuppgifter i möjligaste mån nedbringa driftkostnaderna. Detta har sålunda särskilt beaktats vid utformningen av operationsavdelningarna, poliklinikerna, journalarkiv med skrivcentral, steriliseringsavdelningen och lokalerna för centralkass. För detaljredovisning av byggnadens lokaler hänvisas till den av arkitekten utarbetade beskrivningen.

Totalkostnaden för centralblocket kan nu beräknas utgöra 35 820 000 kronor. Då enligt gällande grunder för fördelningen av byggnadskostnaderna vid lasarettet i Lund bidrag av statsmedel bör utgå med hälften av sagda kostnader, har landstinget för sin del till bestridande av desamma anvisat hälften av nyssnämnda belopp eller 17 910 000 kronor.

Yttrande.

Byggnadsstyrelsen. Förslaget är, sådant det framgår av preliminära ritningar, mycket schematiskt och uppenbarligen avsett att ytterligare överarbetas. Styrelsen förutsätter, att mera definitiva ritningar senare komma att underställas medicinalstyrelsen för prövning och fastställande samt att

byggnadsstyrelsen i samband med granskning inom centrala sjukvårdsberedningen får tillfälle att taga del av dylikt förslag.

Bristen på överensstämmelse i fråga om lokaldispositionen mellan föreliggande beskrivning över byggnadens användning å ena och ritningarna å andra sidan är påtaglig. Det framgår härav liksom av det förhållandet, att å ritningarna användningen av en del utrymmen icke redovisats medan andra betecknats såsom reserv, att fullt klara uppgifter icke synas föreligga rörande de olika avdelningarnas lokalbehov. I anledning härav framhåller styrelsen vikten av att det fortsatta ritningsarbetet baseras på ett klart och noga genomarbetat lokalprogram.

Planeringen av anläggningen med föreslaget antal våningar medför en byggnadsvolym, innebärande mycket betydande inslag såväl i stadsbilden som det omgivande landskapet i dess helhet. Styrelsen är visserligen väl medveten om värdet ur rent driftsekonomisk synpunkt av koncentration hos en anläggning av detta slag, men det bör vid den fortsatta bearbetningen av uppgiften beaktas, att sådana avdelningar eller lokaler, som ej med nödvändighet fordra ett läge i anslutning till vårdblocket, icke förläggas dit samt att jämväl i övrigt alla möjligheter tillvaratagas att minska byggnadshöjden.

Den valda huvuduppläggningsplaneringen med en sängbyggnad för två vårdavdelningar per våning, där dels behandlingsflygeln anslutits till byggnadens mittparti och dels ytterligare en flygel för specialavdelningar anslutits till densamma, måste medföra svårigheter för en klar och rationell disposition av byggnadsdelarna, bl. a. därigenom att med den valda lösningen specialavdelningarna fordra förbindelse genom sängbyggnaden till behandlingsflygeln.

Av programmet framgår ej, huruvida framdeles tillkommande kliniker (t. ex. urologi, plastik-kirurgi och thorax) skola ingå i kirurgiska kliniken eller på vilket sätt dessa specialiteter eljest avses bliva företrädna vid sjukhuset.

Det sätt, på vilket vårdrummen för enskilda platser anordnats inom avdelningarna, torde i och för sig medföra vissa fördelar icke minst ur byggnadsteknisk synpunkt. När sådan lösning tidigare i andra fall övervägts, ha emellertid vissa erinringar framförts mot densamma, innebärande att den skulle medföra olägenheter av organisatorisk art. Då skilda meningar sålunda göra sig gällande i detta avseende, bör frågan närmare övervägas, innan ritningsarbetet fullföljes.

Av handlingarna kan icke utläsas, huruvida byggnadsföretaget kan utföras i etapper eller om någon del av anläggningen avses att kunna tagas i bruk innan denna i sin helhet blivit färdigställd. Mot bakgrunden av den betydande byggnadskostnaden av ca 35 000 000 kronor och de ränteföruster, som eljest uppstå, synes det angeläget att möjligheter i nämnda avseende beredas.

Departementschefen.

Frågan om lasarettets i Lund utbyggnad har länge varit aktuell. Sedan år 1948 har varit tillsatt en byggnadsutredning, bestående av representanter för såväl Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsberedning som lasarettsdirektionen. Byggnadsutredningen har bl. a. föreslagit uppförande av ett s. k. centralblock för en beräknad totalkostnad av 35 820 000 kronor. Denna byggnad skulle inrymma medicinska, kirurgiska, neurologiska och neurokirurgiska kliniker, röntgendiagnostiska avdelningar, centrallaboratorium samt lokaler för direktionskontor och lasarettkontor m. m. Landstinget har beslutat låta uppföra en sådan byggnad i huvudsaklig överensstämmelse med till landstinget överlämnade ritningar och för ändamålet beviljat ett anslag å 17 910 000 kronor eller sålunda hälften av den beräknade totalkostnaden. Landstinget har nu hemställt, att bidrag av statsmedel skall utgå med sistnämnda belopp.

För min del finner jag det angeläget, att frågan om lasarettets utbyggnad bringas till sin lösning. Vid besök på platsen har jag konstaterat, att det nuvarande lasarettet i vissa avseenden är mycket bristfälligt. Detta omdöme gäller såväl de olika byggnadernas belägenhet i förhållande till varandra som vissa klinikers materiella standard. Lasarettets spridning över ett stort, av en allmän trafikled sönderskuret område innebär, att den interna organisationen och kommunikationerna icke kunna ordnas på ett tillfredsställande sätt. De äldsta klinikbyggnaderna äro starkt nerslitna och kunna icke anses motsvara anspråken på en godtagbar lasarettstandard. Slutligen bör nämnas, att en ombyggnad i princip enligt det förslag som nu föreligger med en stark koncentration av bebyggelsen är en förutsättning för att den sedan länge eftersträfvade tomtregleringen mellan lasarettet och universitetet skall kunna genomföras. Vid nämnda tillfälle tog jag del av principförslaget till centralblock och diskuterade detsamma med representanter för landstinget och andra berörda parter. Jag fann det i och för sig godtagbart, att lasarettets utbyggnadsbehov tillgodoses bl. a. genom uppförande av ett s. k. centralblock. Det föreliggande förslaget bör enligt min mening kunna läggas till grund för det fortsatta utredningsarbetet. Härvid böra särskilt beaktas alla möjligheter att begränsa antalet utrymmen och deras storlek liksom de av byggnadsstyrelsen i andra avseenden framförda synpunkterna. Jag förutsätter, att landstinget lämnar medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen tillfälle att redan på ett tidigt stadium följa det fortsatta utredningsarbetet. Det slutgiltiga förslaget bör sedan i vanlig ordning ingivas till medicinalstyrelsen för prövning och fastställelse efter granskning av centrala sjukvårdsberedningen.

Enligt vad jag under hand inhämtat, torde arbetena med centralblockets uppförande icke hinna påbörjas under budgetåret 1952/53. Någon medelsanvisning erfordras därför icke för nämnda budgetår. Jag utgår emellertid från att, därest riksdagen icke nu framställer erinran däremot, staten i

enlighet med de principer, som sedan lång tid tillämpats vid beviljande av statsbidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund, skall bidra med hälften av de framtida kostnaderna för centralblockets uppförande i enlighet med av medicinalstyrelsen efter centrala sjukvårdsberedningens hörande godkända ritningar.

Anslag till Malmö allmänna sjukhus.

Inledning.

Genom beslut den 16 januari 1948 godkände Kungl. Maj:t ett avtal mellan staten och Malmö stad om anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus. Avtalet trädde i kraft den 1 juli 1948.

Genom uppsägning från Malmö stads sida upphörde avtalet att äga giltighet fr. o. m. den 1 juli 1950. Med anledning härav utsåg dåvarande chefen för inrikesdepartementet den 20 januari 1950 med Kungl. Maj:ts bemyndigande en kommission med uppdrag att på statens vägnar förhandla med Malmö stad rörande nytt avtal om anordnande av medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö samt därmed sammanhängande frågor.

Kommissionen överlämnade med skrivelse den 27 december 1950 förslag till nytt avtal.

I proposition nr 123/1951 lämnade dåvarande chefen för inrikesdepartementet en redogörelse för nämnda förslag. Departementschefen förklarade på anförda skäl, att han icke vore beredd att tillstyrka avtalsförslagets godkännande.

Genom beslut den 28 september 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt länsstyrelsen i Malmöhus län att upptaga nya förhandlingar.

Innan jag går närmare in på kommissionens förslag och resultatet av de av länsstyrelsen förda förhandlingarna, torde en redogörelse för det tidigare samarbetet samt för innehållet i 1948 års avtal böra lämnas.

Medicinskt-klinisk undervisning för studerande vid Lunds universitets medicinska fakultet har — bortsett från epidemiologi, vari undervisning bedrivits ända sedan omkring år 1912 — varit anordnad vid allmänna sjukhuset i Malmö fr. o. m. år 1931. Då uppdelades nämligen undervisningen i obstetrik och gynekologi på kvinnoklinikerna vid detta sjukhus och Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund. Detta skedde på grund av att patientmaterialet på kvinnokliniken i Lund icke var tillfyllest. Sedermera — innan det nuvarande avtalsreglerade samarbetet med allmänna sjukhuset kom till stånd — har vid allmänna sjukhuset anordnats undervisning även i medicin och kirurgi för äldre assistenter samt assistenttjänstgöring i dermato-venereologi.

1948 års avtal innehåller ett generellt medgivande, att klinisk undervisning åt medicine studerande får meddelas vid sjukhuset. Enligt avtalet skall staten bekosta lösa inventarier och utrustning samt hyra för under-

visningslokalerna m. m. Vidare skall staten bestrida avlöningskostnaderna för överläkarna i medicin, kirurgi samt obstetrik och gynekologi med undantag av de särskilda överläkararvodena. Staten skall därjämte betala löner för lärare, assistenter och amanuenser, dock att Malmö stad svarar för andel i kostnaderna för klinikamanuensernas avlönande efter samma principer som tillämpas av landstinget i fråga om motsvarande befattningshavare vid sjukvårdsinrättningarna i Lund.

I avtalet nämnas särskilt ämnena medicin, kirurgi samt obstetrik och gynekologi, men samarbetet har kommit att omfatta även patologi, röntgendiagnostik och ortopedi.

Förhandlingskommissionens utredning och förslag.

Sedan 1948 års avtal uppsagts från stadens sida, inkom staden med förslag till nytt avtal, vilket av Kungl. Maj:t remitterades till kommissionen. Detta förslag var vad beträffar statens ersättningsskyldighet helt olika det tidigare och skulle ha medfört väsentligt ökade statsutgifter för undervisningen. Det anslöt sig till avtalet av år 1948 mellan staten och Stockholms stad rörande samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus men innebar i vissa avseenden för staten mera vittgående ekonomiska förpliktelser än detta.

Innan kommissionen trädde i förhandlingar med Malmö stad, ansåg den sig därför böra ägna uppmärksamhet åt frågan, huruvida någon annan utväg stode till buds att på ett tillfredsställande sätt tillgodose den medicinska utbildningens behov än genom fortsatt och utvidgat samarbete med Malmö. Det kunde ifrågasättas, om det icke vore möjligt att återföra den nu till allmänna sjukhuset i Malmö förlagda undervisningen till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund och där vidtagna erforderliga utvidgningar. Företagen utredning gav emellertid vid handen, att sloandet av undervisningen vid allmänna sjukhuset i Malmö skulle innebära en försämring av undervisningens kvalitet och en alltför hård belastning på det därigenom minskade patientmaterialet redan vid nuvarande antal studerande. Då en sådan åtgärd dessutom uppenbarligen skulle omöjliggöra en ökning av antalet studerande, ansåg sig kommissionen icke böra förorda en lösning efter denna linje.

Kommissionen diskuterade även såsom ett alternativ möjligheten att överflytta den till Malmö förlagda undervisningen till andra lasarett i närheten av Lund. En sådan anordning föreföll kommissionen måhända möjlig men den skulle medföra väsentliga nackdelar i flera avseenden. Då det icke heller syntes vara säkert eller ens sannolikt, att en dylik utväg i längden skulle bli billigare, avstod kommissionen från att närmare undersöka detta alternativ.

Kommissionen fann sig således böra förorda ett fortsatt samarbete med Malmö stad i fråga om den medicinska undervisningen vid Lunds universitet och trädde i detta syfte i förhandlingar med Malmö stads delegerade.

Härvid gjorde kommissionen till en början ansträngningar att förmå staden att åtminstone medgiva en förlängning av det tidigare avtalet till den 1 juli 1951, men från stadens sida ställde man sig bestämt avvisande härtill. Man medgav dock att i avbidan på en ny överenskommelse, avseende tiden fr. o. m. den 1 juli 1950, någon ändring i fråga om undervisningens förläggning till allmänna sjukhuset ej behövde ske.

Det förslag till avtal, som kommissionen framlade hade av båda parternas delegerade enhälligt godtagits. Det var till sina ekonomiska konsekvenser icke så vittgående som det ursprungligen av Malmö stad framlagda. Det byggde i allt väsentligt på det förut omtalade s. k. sabbatsbergsavtalet (se prop. nr 213/1948) men var i vissa enskildheter av annat innehåll.

Kommissionens *förslag till avtal* hade följande lydelse:

Avtal

mellan Kungl. Maj:t och Kronan, nedan kallad staten, och Malmö stad nedan kallad staden, angående anordnande av medicinsk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus.

§ 1.

Staden medger, att klinisk (praktisk) undervisning åt medicine studerande samt forskning får bedrivas vid följande kliniker vid allmänna sjukhuset, nämligen

medicinska kliniken,
kirurgiska kliniken jämte thorax-kirurgiska avdelningen,
kvinnokliniken samt
ortopediska kliniken.

Medgivandet avser förutom vårdavdelningar även inom klinikerna befintliga eller till desamma hörande mottagnings- och isoleringsavdelningar, föreläsningssalar, laboratorier, röntgen- och operationsavdelningar, polikliniker, sjukhusapotek, avdelningar för fysikalisk terapi m. m., ävensom sådana gemensamma anläggningar som röntgendiagnostikavdelningen samt avdelningen för patologi, allt i nu befintligt skick.

§ 2.

Staden förklarar sig villig att i den mån så framdeles av staten påkallas, efter därom träffad särskild överenskommelse och på i tillämpliga delar enahanda villkor, som i detta avtal bestämts, medgiva undervisning och forskning även vid andra nu befintliga eller nytillkommande kliniker, avdelningar och institutioner vid allmänna sjukhuset.

§ 3.

I planerad tillbyggnad till medicinska kliniken anordnas genom stadens försorg en föreläsningssal jämte tillhörande utrymmen för den kliniska undervisningen. Mellan denna tillbyggnad och röntgenavdelningen anordnas underjordisk kulvertförbindelse.

§ 4.

Mom. 1. För utnyttjandet av den 30 juni 1950 befintliga lokaler, vilka på grund av stadens i § 1 omnämnda medgivande användas för medicinsk-klinisk undervisning och forskning, jämte samtliga för sjukhuset gemensamma anläggningar och till dessa utrymmen hörande utrustning skall staten till staden erlægga dels ett byggnadsbidrag å i ett för allt en miljon (1 000 000) kronor, dels ock ett utrustningsbidrag å i ett för allt fyrahundratusen (400 000) kronor.

Mom. 2. För byggnader, som tillkomma efter den 30 juni 1950 och som tagas i anspråk för undervisnings- och forskningsändamål, skall staten erlægga byggnads- och utrustningsbidrag med 25 procent av de verkliga totalkostnaderna för anläggningarnas färdigställande och utrustning. Sådant bidrag med 25 procent av de verkliga totalkostnaderna skall jämväl utgå till efter den 30 juni 1950 verkställda ombyggnads-, ändrings- och förbättringsarbeten å byggnader, använda för undervisnings- och forskningsändamål, i den mån arbetena ej äro att hänföra till årligt underhåll, ävensom för utrustning i samband härmed. Bidrag enligt detta mom. skall även utgå till samtliga för sjukhuset gemensamma anläggningar.

Mom. 3. Staten tillhandahåller staden de i mom. 1 nämnda bidragen om sammanlagt enmiljonfyrahundratusen (1 400 000) kronor den 1 juli 1951 samt de i mom. 2 nämnda bidragen under byggnadstiden i ungefärlig proportion till stadens egna utlägg för byggnadsföretag respektive utrustningsanskaffning.

§ 5.

Genom att lämna ovannämnda byggnads- och utrustningsbidrag tillförsäkras staten att så länge detta avtal gäller, i de kliniker, avdelningar och institutioner, beträffande vilka staden så medgivit, bedriva undervisning och forskning men erhåller icke någon del i äganderätt till tomt, byggnader eller utrustning.

§ 6.

Ritningar till nybyggnads-, ombyggnads-, ändrings- eller förbättringsarbeten, såvitt angår kliniker, avdelningar eller institutioner avsedda för undervisnings- och forskningsändamål, skola upprättas i samråd med Lunds universitets medicinska fakultet.

§ 7.

Mom. 1. Beträffande tillsättning, avlöning och pensionering av läkarpersonalen vid klinik, avdelning eller institution, där undervisning och forskning medgivits, skall gälla följande:

a) Överläkare eller institutionsföreståndare, som tillika är professor, laborator eller prosektor vid Lunds universitets medicinska fakultet, ävensom i detta moment avsedd läkarpersonal, som uteslutande är anställd för forsknings- eller undervisningsändamål, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten, dock att staden för befattningshavare i överläkarställning bestrider kostnaden för särskilda överläkararvoden om 2 000 kronor för år.

b) Kliniska amanuenser tillsätts och avlönas av staten, dock att staden bidrager med en tredjedel av kostnaden för deras avlöning.

c) Övrig i detta moment avsedd läkarpersonal tillsättes, avlönas och pensioneras av staden, dock att staten bidrager med en tredjedel av löne- och pensionskostnaden.

Mom. 2. Annan personal, som uteslutande är anställd för undervisnings- eller forskningsändamål vid klinik, avdelning eller institution, vid vilken undervisning och forskning medgivits, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten.

Mom. 3. Övrig för sjukhuset behövlig personal tillsättes, avlönas och pensioneras av staden.

§ 8.

Innan läkarbefattning, som tillsättes av staten och som ej uteslutande är avsedd för undervisnings- eller forskningsändamål, förses med innehavare, äger stadens sjukhusdirektion rätt att avgiva yttrande rörande i vilken ordning direktionen för sin del finner de å förslag uppförda sökandena böra komma i fråga till vederbörande befattning. Även innan kallelse sker, skall direktionen höras. Erforderliga närmare föreskrifter rörande tillsättningsförfarandet meddelas av Kungl. Maj:t.

§ 9.

Akademiska befattningshavare intaga i sin egenskap av överläkare, i den mån ej annorlunda stadgas, samma ställning till sjukhusdirektionen som andra överläkare vid stadens sjukhus samt äro pliktiga att efterkomma de föreskrifter för klinikens drift, som direktionen äger utfärda, ävensom att ställa sig till efterrättelse för stadens sjukhus gällande bestämmelser, såvitt de icke strida mot detta avtal.

Biträdande lärare, assistenter och amanuenser samt i undervisningen deltagande medicine studerande äro pliktiga att ställa sig till efterrättelse de ordningsregler, som fastställas av sjukhusdirektionen, samt de bestämmelser, som gälla för vederbörande sjukhus i den mån de icke strida mot detta avtal.

Ordningsföreskrifter beträffande undervisning och forskning, i den mån de beröra sjukvården, få ej fastställas, med mindre sjukhusdirektionen beretts tillfälle yttra sig däröver.

§ 10.

Såsom bidrag till driften av kliniker, avdelningar och institutioner, vid vilka staden medgivit, att undervisning och forskning må bedrivas, erlägger staten *dels* för sådan instrumentutrustning och annan utrustning, vars anskaffande har sammanhang med undervisning och forskning och som ej avser ersättande av kasserad utrustning, såvida utrustningen tillkommit efter den 30 juni 1950 utan samband med byggnadsarbete och sålunda icke tagits i betraktande vid bestämmande av i § 4 mom. 2 omförmälda bidrag, 25 procent av anskaffningskostnaden, *dels ock* årligen 10 procent av den del av allmänna sjukhusets övriga driftkostnader — häri inbegripna kostnader för årligt underhåll av byggnader men undantagna de kostnader, som avses i § 7 moment 1 och 2 — som efter antalet vård dagar belöper på samtliga undervisningsklinikers vårdplatser.

§ 11.

De i detta avtal berörda delarna av Malmö allmänna sjukhus äro i likhet med sjukhuset i övrigt avsedda för vård av sjuka från Malmö stad.

§ 12.

Detta avtal berör ej den rätt, staden enligt eljest gällande bestämmelser må äga att erhålla statsbidrag till uppförande och drift av i avtalet omnämnda kliniker och avdelningar.

§ 13.

Vid professor Sune Genells inträde i pensionsåldern skall Malmö stad till den från statens pensionsanstalt eller annorledes utgående statliga pensionen tillskjuta så stort pensionsbelopp, som må erfordras för att sammanlagda pensionen för Genell kommer att uppgå till vad som skulle hava utgått till honom enligt de omedelbart före hans tillträde av professuren gällande avlönings- och pensionsbestämmelserna för hans befattning hos Malmö stad.

§ 14.

Detta avtal skall gälla i tjugu år, räknat från och med den 1 juli 1950. Sker icke uppsägning från någondera sidan minst två år före avtalstidens utgång, skall avtalet anses förlängt på ytterligare tio år.

Beträffande innehållet i de särskilda paragraferna lämnade kommissionen följande *specialmotivering*:

§§ 1 och 2.

I olikhet med det tidigare avtalet har i § 1 klart fixerats vilka kliniker, upplåtelsen avser. Andra stycket uppräknar exempel på sådana till klinikererna hörande eller dessa betjänande anläggningar, som omfattas av avtalet. Ekonomiutrymmena äro ej särskilt nämnda men givetvis inbegripna.

Skulle framdeles behov uppkomma för staten att för undervisningen taga i anspråk även andra delar av sjukhuset, exempelvis ögon- och öron-avdelningarna, skall enligt § 2, som har sin motsvarighet i sabbatsbergsavtalet, härom träffas särskild överenskommelse mellan staten och staden, men villkoren för ytterligare upplåtelse skola i tillämpliga delar vara desamma som nu bestämts.

§ 3.

Motsvarande bestämmelser återfinnas i det tidigare avtalet med Malmö stad och ha ansetts böra här medtagas, då staden på grund av byggnadsrestriktionerna icke ännu kunnat fullgöra sin förpliktelse i detta hänseende. Det är avsett, att kostnaderna för dessa byggnadsarbeten ävensom för lösa inventarier och utrustning skola bestridas enligt avtalsförslagets § 4 mom. 2.

§ 4.

Mom. 1. Från stadens sida begärdes ursprungligen, att staten skulle bidra med 25 procent, *dels* av den verkliga byggnadskostnaden för redan befintliga kliniker och avdelningar, där undervisning bedreves, jämte gemensamma ekonomiavdelningar, i den mån dessa betjänade de för undervisningen upplåtna kliniker och avdelningarna, *dels ock* av de verkliga kostnaderna för ny-, till- och ombyggnadsarbeten ävensom ändrings- och förbättringsarbeten, som genomförts efter byggnadernas uppförande. Beträffande inventarieutrustningen krävdes, att staten skulle bidra med 25 procent av värdet vid avtalets ikraftträdande. Stadens krav innebar, att staten till staden skulle erlägga engångsersättning med i runt tal 3 020 000 kronor för befintliga byggnader och 552 000 kronor för befintlig utrustning eller tillhoppa omkring 3 572 000 kronor. Kommissionen hävdade, att staten överhuvudtaget icke borde bidra till kostnaderna för befintliga nybyggnader eller utrustning, eftersom staden icke för redan utförda bygg-

nader eller befintlig utrustning haft några särskilda utgifter på grund av undervisningen. Då stadens delegerade förklarade sig icke kunna frångå stadens krav, fann sig kommissionen, för att icke det fortsatta samarbetet skulle äventyras, böra erbjuda en kompromiss av innebörd, att staten skulle erlägga bidrag ungefärligen motsvarande 25 procent av vissa under senare tid uppförda byggnaders eller utförda om-, till- och förbättringsarbetens värde efter skälig avskrivning, resp. 25 procent av det beräknade nuvärdet av inventarierna i de kliniker och avdelningar, som berördes av undervisningen. Slutligen kunde kommissionen och stadens delegerade enas om ett fixerande av statens engångsbyggnadsbidrag till en miljon kronor och statens engångsutrustningsbidrag till 400 000 kronor, vilket innebär, att staden avprutat sitt krav med omkring 2 172 000 kronor.

Uttrycket »samtliga för sjukhuset gemensamma anläggningar» avser allenast sådana gemensamma anläggningar, som direkt eller indirekt betjäna klinik, avdelning eller institution, som är upplåten för undervisning och forskning.

Mom. 2. Bestämmelserna i detta moment ha i allt väsentligt sin motsvarighet i sabbatsbergsavtalet § 6, såvitt denna paragraf berör nytillkommande anläggningar och deras utrustning.

Mom. 3. Bortsett från engångsbidragen upptages här samma bestämmelse i fråga om byggnads- och utrustningsbidragens tillhandahållande som i § 7 i sabbatsbergsavtalet.

§§ 5—6.

Motsvaras av § 8 resp. § 9 i sabbatsbergsavtalet.

§ 7.

Paragrafen är i tillämpliga delar jämförlig med § 10 i sabbatsbergsavtalet, från vilken den dock företer vissa avvikelser.

Mom. 1. Under det att enligt sabbatsbergsavtalet all läkarpersonal, alltså även sådan, som icke är anställd uteslutande för undervisning och forskning, tillsättes och avlönas av staten, gäller detta enligt föreliggande avtalsförslag — förutom överläkare, som tillika är professor, laborator eller sektör vid Lunds universitets medicinska fakultet ävensom läkarpersonal, uteslutande anställd för undervisning och forskning — endast de kliniska amanuenserna, f. n. till antalet 7. Övrig läkarpersonal skall enligt förslaget tillsättas, avlönas och pensioneras av staden. I stället bidrager staden endast med en tredjedel till de kliniska amanuensernas avlöning, på samma sätt som är fallet med landstinget i fråga om de kliniska amanuenserna vid sjukvårdsinrättningarna i Lund, och staten endast med en tredjedel till kostnaderna för övrig läkarpersonals avlöning och pensionering. Staden hade enligt sitt ursprungliga förslag för denna senare personalgrupp, som till antalet vida överstiger de kliniska amanuensernas antal, krävt bidrag av staten med hälften, i överensstämmelse med vad som gäller för motsvarande befattningshavare enligt sabbatsbergsavtalet.

Med hänsyn till den för staten förmånligare kostnadsfördelningen och för att undvika en tungrodd förhandlingsapparat har kommissionen ansett sig kunna avstå från kravet på intagande i avtalet av en bestämmelse, motsvarande den i § 10 mom. 2 av sabbatsbergsavtalet, att antalet underordnade läkare, till vilkas avlöning och pensionering avtalsparterna gemensamt bidraga, skall bestämmas av parterna i samråd. Bestämmanderätten i detta

hänseende får alltså staten beträffande de kliniska amanuenserna och staden beträffande övrig här avsedd läkarpersonal.

Mom. 2. Motsvarar § 10 mom. 4 i sabbatsbergsavtalet.

Mom. 3. Lika med § 10 mom. 5 i sabbatsbergsavtalet.

§ 8.

Paragrafen är avfattad i anslutning till de bestämmelser, som gällde enligt det tidigare avtalet. Jämför § 11 i sabbatsbergsavtalet.

§ 9.

Paragrafen motsvaras närmast av § 13 i sabbatsbergsavtalet men reglerar dessutom de medicine studerandenas hörsamhetsplikt. Bestämmelserna återfinnas i huvudsak i det tidigare gällande avtalet.

§ 10.

Kommissionen föreslog ursprungligen samma lydelse i tillämpliga delar av denna paragraf som § 14 i sabbatsbergsavtalet. På hemställan av stadens delegerade har paragrafen erhållit den avfattning, förslaget utvisar. Såvitt angår i paragrafens första del nämnd utrustning kan den av kommissionen accepterade formuleringen betraktas blott som ett förtydligande av vad som avses i motsvarande del av § 14 i sabbatsbergsavtalet. Den i senare delen av sistnämnda paragraf förekommande lydelsen: »som efter antalet vårddagar belöper på de för undervisningen upplåtna vårdplatserna» har ersatts med »som efter antalet vårddagar belöper på samtliga undervisningsklinikers vårdplatser». I sak avses härmed ingen avvikelse från § 14 i sabbatsbergsavtalet. Dock må framhållas, att — enligt vad båda parternas delegerade äro ense om — därest vid en klinik endast en del av vårdplatserna är upplåten för undervisning och forskning, endast dessa platser skola tagas i beräkning vid bestämmande av statens tioprocentsbidrag.

Stadens delegerade ha förklarat, att Malmö stads sjukhusdirektion vore villig att årligen före den 1 september till vederbörande departement lämna uppgift å det beräknade bidrag, staten under det påföljande budgetåret enligt bestämmelserna i denna § samt i §§ 4 och 7 har att erlægga till Malmö stad.

§ 11.

Bestämmelsen i denna paragraf äger motsvarighet i § 1 av sabbatsbergsavtalet.

§ 12.

Paragrafen motsvaras av § 16 i sabbatsbergsavtalet.

§ 13.

Bestämmelsen i denna paragraf finnes intagen i det tidigare avtalet och bör införas även i detta.

§ 14.

Paragrafen innehåller bestämmelser om avtalets giltighetstid och har icke någon motsvarighet i sabbatsbergsavtalet, vilket är ouppsägbart och gäller, så länge sjukhuset drives. Giltighetstiden för det tidigare avtalet med Malmö utgick den 1 juli 1950. Det nu föreliggande förslaget till avtal bygger således på den förutsättningen, att det erhåller retroaktiv tillämpning fr. o. m. den 1 juli 1950. I stället ha Malmö stads delegerade gått med

på att giltighetstiden för avtalet utsträcker till 20 år i stället för av staden ursprungligen föreslagna 10 år — mot 2 år enligt det tidigare avtalet. Den längre giltighetstiden skapar större stabilitet i avtalsförhållandet, vilket synes önskvärt med hänsyn till beskaffenheten av det samarbete, varom här är fråga.

Yttranden.

Yttranden över förslaget avgåvos av statskontoret, medicinalstyrelsen, universitetskanslern — efter hörande av medicinska fakulteten vid universitetet i Lund — stadsfullmäktige i Malmö samt Malmö stads sjukhusdirektion.

Statskontoret. Förslaget till avtal byggde i stort sett på de principer, som lagts till grund för sabbatsbergsavtalet. Då en reglering av de ekonomiska förhållandena mellan Malmö stad och staten i enlighet med angivna riktlinjer enligt statskontorets uppfattning vore för statsverket godtagbar, ansåge sig ämbetsverket kunna i huvudsak tillstyrka avtalsförslaget. Enligt avtalsförslaget skulle staten för utnyttjandet av vissa den 30 juni 1950 befintliga lokaler m. m. erlägga byggnads- och utrustningsbidrag, sammanlagt uppgående till icke mindre än 1 400 000 kronor. Statskontoret funne förslaget i denna del ägnat att väcka betänkligheter. Såsom kommissionen framhållit, vore det nämligen sannolikt, att Malmö stad icke för nämnda lokaler och utrustning hade haft att vidkännas några särskilda utgifter på grund av undervisningen. Med hänsyn till att medicinsk undervisning bedrivits vid sjukhuset sedan flera år tillbaka utan att staten i nämnvärd mån syntes ha bidragit till anläggningskostnader m. m., ville statskontoret likväl icke motsätta sig att förslaget — som utgjorde resultat av förda förhandlingar — godtoges även i detta avseende. Ämbetsverket förutsatte emellertid, att detta tillmötesgående från statsverkets sida såsom betingat av föreliggande särskilda omständigheter icke komme att medföra konsekvenser för kommande uppgörelser i fråga om anordnande av medicinsk undervisning vid andra sjukhus.

Medicinalstyrelsen. Enligt styrelsens uppfattning hade det varit önskvärt, att de i sabbatsbergsavtalet intagna bestämmelserna — bland vilka särskilt märktes föreskrift, att avtalet vore ouppsägbart — blivit efterföljda i föreliggande avtal. Då det emellertid icke varit möjligt för styrelsen att helt överblicka de ekonomiska konsekvenserna av förekommande avvikelser från sabbatsbergsavtalet, hade styrelsen icke något att erinra mot att avtalsförslaget underställdes riksdagen för godkännande.

Medicinska fakulteten vid universitetet i Lund ansåg sig böra med skärpa framhålla, att Malmö allmänna sjukhus med dess nya ställning icke borde vara avsett endast för vård av sjuka från Malmö stad så som angivits i avtalets § 11. Med hänsyn till undervisningens och forskningens behov borde ett visst antal platser erhålla riksplatskaraktär.

Fakulteten anförde vidare.

I avtalets § 1 anges, vilka kliniker och avdelningar som upplåtas för undervisning. Härvid nämnas medicinska kliniken, kirurgiska kliniken, kvinnokliniken samt ortopediska kliniken och i paragrafens andra stycke »sådana gemensamma anläggningar som röntgendiagnostikavdelningen samt avdelningen för patologi». Av kommitténs kommentar till § 1 framgår, att beteckningen »gemensam» hänför sig till de uppräknade klinikerna, varvid sålunda röntgendiagnostikavdelningen och avdelningen för patologi ingå i avtalet endast i den mån det gäller deras verksamhet i förhållande till de nämnda klinikerna.

Avtalets § 10 innehåller uppgifter om storleken av statsbidrag till instrumentutrustning och annan utrustning, »vars anskaffande har sammanhang med undervisning och forskning». Sedan genom formuleringen av § 1 och kommentaren till densamma röntgendiagnostiska avdelningens och avdelningens för patologi verksamhet i fråga om undervisning och forskning kommit att förbindas med endast de uppräknade klinikerna, kan § 10 formellt tolkas så, att statsbidrag för undervisning och forskning kommer de nämnda avdelningarna tillgodo endast i den mån undervisning och forskning hänför sig till röntgendiagnostik och patologi inom de specialiteter de uppräknade klinikerna tillgodose. En dylik tolkning skulle innebära en betydande inskränkning i möjligheterna att bedriva undervisning och forskning vid de nämnda avdelningarna. Fakulteten anser sålunda, att § 1 borde erhålla sådan utformning, att avdelningarna för röntgendiagnostik och patologi klart framträda som självständiga i vad avser undervisning och forskning. Fakulteten anser därjämte, att det kliniska centrallaboratoriet borde upptagas inom § 1 såsom i berörda avseenden självständig avdelning.

Statens erbjudande att betala en tredjedel av underläkarnas löner torde få anses avse endast ersättning för den undervisning, som dessa befattningshavare lämna i samband med kliniska ronder och åt de på avdelningarna tjänstgörande medicinerna. Föreläsningar eller kursmässig handledning måste liksom hittills i fortsättningen ges av lärare på särskilt förordnande och mot särskilt arvode.

I § 7, mom. a), ha överläkarnas arvoden fixerats i enlighet med förhållandena i Lund. Fråga om höjning av dessa arvoden i Lund har väckts; om ändring sker, bör motsvarande höjning äga rum även beträffande överläkararvodena i Malmö.

Universitetskanslern. Det engångsbidrag från staten om 1 400 000 kronor, som Malmö stad i avtalsförslaget betingat sig för upplåtande för undervisning och forskning av vissa lokaler vid sjukhuset jämte till dessa utrymmen hörande utrustning, syntes knappast kunna ur sakliga synpunkter motiveras. Ett utnyttjande i viss utsträckning av allmänna sjukhuset i Malmö som undervisningssjukhus måste i åtskilliga avseenden innebära påtagliga fördelar för Malmö stad, vilka rimligen bort i större utsträckning än som skett ha påverkat stadens inställning till denna ersättningsfråga. Då det emellertid ur undervisningssynpunkt vore angeläget, att ett avtal komme till stånd mellan staten och staden rörande fortsatt medicinsk undervisning i Malmö, hade kanslern likväl icke ansett sig böra motsätta sig, att avtalsförslaget i nu angivna del godtoges.

I detta sammanhang erinrades om att, sedan Kungl. Maj:t för 1947 och 1948 års riksdagar (se prop. 1947: 287 s. 69 ff. och 1948: 152 s. 76) därom framlagt förslag, riksdagen för budgetåren 1947/49 anvisat resp. 60 000 kronor och 80 000 kronor eller alltså tillhoppa 140 000 kronor till utrustning för medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö. Av dessa medel återstode den 30 juni 1950 54 744 kronor 59 öre och den 31 januari 1951 23 514 kronor 27 öre. Från det i avtalsförslaget angivna utrustningsbidraget av 400 000 kronor borde avräknas det belopp å (54 744: 59 — 23 514: 27) 31 230 kronor 32 öre, som utgått efter den 30 juni 1950. I övrigt borde reservationen utnyttjas för bestridande av statens kostnader för ifrågavarande utrustningsbidrag.

Om avtalsförslaget i övrigt anförde kanslern.

Den tolkning medicinska fakulteten givit åt § 1 i avtalet kan icke vara riktig. Av paragrafens formulering synes framgå, att röntgendiagnostiska avdelningen och avdelningen för patologi kunna utnyttjas för den medicinska undervisningen och forskningen utan den inskränkning fakulteten angivit. Skulle emellertid någon oklarhet föreligga på denna punkt, synes det önskvärt, att ett klart uttalande lämnas vid avtalets godtagande från statsmakternas sida. Det är vidare önskvärt, att det kliniska centrallaboratoriet upptages i § 1 bland de avdelningar, som må utnyttjas för undervisning och forskning.

Vidkommande § 6 förordas, att orden »Lunds universitets medicinska fakultet» ersättas med »vederbörande akademiska myndigheter vid universitetet i Lund».

I § 7 ha överläkarnas arvoden fixerats till 2 000 kronor. Varken i sab-batsbergs-, göteborgs- eller det tidigare malmöavtalet äro dessa arvoden till beloppet bestämda utan hänvisning har gjorts till de överläkararvoden, som utgå på vissa andra håll. En dylik formulering hade även i det nu föreliggande avtalsförslaget varit att föredraga.

Beträffande § 8 må erinras därom, att kanslern redan före tillkomsten av det numera uppsagda malmöavtalet vid detta ärendes remissbehandling (se prop. 1947: 287 s. 80) uttalade, att sjukhusdirektionens yttrande i fråga om tillsättande av akademiska lärarbefattningar borde begränsas till ett bedömande av vederbörandes skicklighet som läkare och förmåga att som överläkare leda arbetet på en sjukhusavdelning.

Beträffande § 10 må understrykas, att bestämmelsen bör givas den tolkning kommissionen i sin kommentar till avtalsförslaget angivit, nämligen att, därest vid en klinik allenast en del av vårdplatserna är upplåten för undervisning och forskning, endast dessa platser skola tagas i beräkning vid bestämmande av statens 10-procentsbidrag.

Stadsfullmäktige i Malmö förklarade sig icke ha något att erinra mot avtalsförslaget. Stadsfullmäktige hade bemyndigat drätselkammarens första avdelning att å stadens vägnar träffa avtal i huvudsaklig överensstämmelse med avtalsförslaget.

Malmö stads sjukhusdirektion hade icke någon erinran mot avtalsförslaget.

1951 års proposition.

Såsom förut anförts lämnades en redogörelse för kommissionens förslag i propositionen 123/1951 men förklarade sig dåvarande chefen för inrikesdepartementet icke beredd att tillstyrka förslaget godkännande. Departementschefen anförde, att enligt hans mening förslaget om att staten skulle utgiva ett engångsbelopp för utnyttjandet av redan befintliga byggnader m. m. vore ägnat att väcka betänkligheter. Vidare kunde ifrågasättas, om staten borde i ett avtal, vars giltighetstid vore begränsad till tjugo år, på sätt som föreslagits, binda sig för att bidra till kostnaderna för ny- och ombyggnadsarbeten. Nya förhandlingar borde alltså få upptagas mellan staten och Malmö stad.

I anledning av vad departementschefen anfört, uttalade statsutskottet i sitt av riksdagen (skr. 295/1951) därutinnan godkända utlåtande nr 151/1951, att utskottet lika med departementschefen funnit vissa i avtalsförslaget intagna bestämmelser oförmånliga för staten. Utskottet tillstyrkte förden skull, att nya förhandlingar upptoges.

Länsstyrelsens förhandlingar och förslag.

Länsstyrelsen har med skrivelse den 3 mars 1952 överlämnat förslag till nytt avtal. Såsom resultat av de nya förhandlingarna med staden föreslår länsstyrelsen ändrad lydelse av 4 och 14 §§ i kommissionens förslag.

Med de av länsstyrelsen föreslagna ändringarna erhåller avtalsförslaget följande lydelse:

Avtal

mellan Kungl. Maj:t och Kronan, nedan kallad staten, och Malmö stad, nedan kallad staden, angående anordnande av medicinsk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus.

§ 1.

Staden medger, att klinisk (praktisk) undervisning åt medicine studerande samt forskning får bedrivas vid följande kliniker vid Allmänna sjukhuset, nämligen

medicinska kliniken,
kirurgiska kliniken jämte thorax-kirurgiska avdelningen,
kvinnokliniken samt
ortopediska kliniken.

Medgivandet avser förutom vårdavdelningar även inom klinikerna befintliga eller till desamma hörande mottagnings- och isoleringsavdelningar, föreläsningssalar, laboratorier, röntgen- och operationsavdelningar, polikliniker, sjukhusapotek, avdelningar för fysikalisk terapi m. m. ävensom sådana gemensamma anläggningar som röntgendiagnostikavdelningen samt avdelningen för patologi, allt i nu befintligt skick.

§ 2.

Staden förklarar sig villig att i den mån så framdeles av staten påkallas, efter därom träffad särskild överenskommelse och på i tillämpliga delar enahanda villkor, som i detta avtal bestämts, medgiva undervisning och forskning även vid andra nu befintliga eller nytillkommande kliniker, avdelningar och institutioner vid Allmänna sjukhuset.

§ 3.

I planerad tillbyggnad till medicinska kliniken anordnas genom stadens försorg en föreläsningssal jämte tillhörande utrymmen för den kliniska undervisningen. Mellan denna tillbyggnad och röntgenavdelningen anordnas underjordisk kulvertförbindelse.

§ 4.

Mom. 1. För utnyttjandet av den 30 juni 1950 befintliga lokaler, vilka på grund av stadens i § 1 omnämnda medgivande användas för medicinsk-klinisk undervisning och forskning, jämte samtliga sådana för sjukhuset eller del därav gemensamma anläggningar, som direkt eller indirekt betjäna någon av sagda lokaler, ävensom till dessa båda slag av utrymmen hörande utrustning skall staten till staden erlægga dels ett byggnadsbidrag å i ett för allt en miljon (1 000 000) kronor, dels ock ett utrustningsbidrag å i ett för allt fyrahundratusen (400 000) kronor.

Mom. 2. För byggnader, som tillkommit eller tillkomma efter den 30 juni 1950 och som tagas i anspråk för undervisnings- och forskningsändamål, skall staten erlægga byggnads- och utrustningsbidrag med 25 procent av de verkliga totalkostnaderna för anläggningarnas färdigställande och utrustning. Sådant bidrag med 25 procent av de verkliga totalkostnaderna skall jämväl utgå till efter den 30 juni 1950 verkställda ombyggnads-, ändrings- och förbättringsarbeten å byggnader, använda för undervisnings- och forskningsändamål, i den mån arbetena ej äro att hänföra till årligt underhåll, ävensom för utrustning i samband härmed. Bidrag enligt detta mom. skall även utgå till samtliga efter den 30 juni 1950 utförda, för sjukhuset eller del därav gemensamma anläggningar, vilka direkt eller indirekt betjäna lokal som användes för medicinsk-klinisk undervisning och forskning.

Mom. 3. Staten skall den 1 juli 1952 tillhandahålla staden dels de i mom. 1 nämnda bidragen om sammanlagt enmiljonfyrahundratusen (1 400 000) kronor jämte 3 procent ränta därå från den 1 juli 1951 och dels de i mom. 2 avsedda bidrag vartill staden vid förstnämnda tidpunkt må vara berättigad till följd av stadens egna utlägg för byggnadsföretag respektive utrustningsanskaffning efter den 30 juni 1950. I mom. 2 nämnda bidrag i övrigt tillhandahåller staten under byggnadstiden i ungefärlig proportion till stadens egna utlägg för ifrågakvarande ändamål.

Om detta avtal upphör att gälla till följd av uppsägning från någondera sidan enligt stadgandet i § 14, är staden skyldig att till staten återbetala samtliga på grund av bestämmelserna i mom. 2 uppburna bidrag; dock att därifrån skall avdragas ett belopp, vilket skall beräknas å varje bidrag för sig och utgöra $\frac{1}{30}$ därav för varje helt år som förflutit från det stadens anhållan om bidragets utbetalande inkom till vederbörande statliga myndighet.

§ 5.

Genom att lämna ovannämnda byggnads- och utrustningsbidrag tillförsäkras staten att, så länge detta avtal gäller, i de kliniker, avdelningar och institutioner beträffande vilka staden så medgivit, bedriva undervisning och forskning men erhåller icke någon del i äganderätt till tomt, byggnader eller utrustning.

§ 6.

Ritningar till nybyggnads-, ombyggnads-, ändrings- eller förbättringsarbeten, såvitt angår kliniker, avdelningar eller institutioner avsedda för undervisnings- och forskningsändamål, skola upprättas i samråd med Lunds universitets medicinska fakultet.

§ 7.

Mom. 1. Beträffande tillsättning, avlöning och pensionering av läkarpersonalen vid klinik, avdelning eller institution, där undervisning och forskning medgivits, skall gälla följande:

a) Överläkare eller institutionsföreståndare, som tillika är professor, laborator eller prosektor vid Lunds universitets medicinska fakultet, ävensom i detta moment avsedd läkarpersonal, som uteslutande är anställd för forsknings- eller undervisningsändamål, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten, dock att staden för befattningshavare i överläkarställning bestrider kostnaden för särskilda överläkararvoden om 2 000 kronor för år.

b) Kliniska amanuenser tillsätts och avlönas av staten, dock att staden bidrager med en tredjedel av kostnaden för deras avlöning.

c) Övrig i detta moment avsedd läkarpersonal tillsättes, avlönas och pensioneras av staden, dock att staten bidrager med en tredjedel av löne- och pensionskostnaden.

Mom. 2. Annan personal, som uteslutande är anställd för undervisnings- eller forskningsändamål vid klinik, avdelning eller institution, vid vilken undervisning och forskning medgivits, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten.

Mom. 3. Övrig för sjukhuset behövlig personal tillsättes, avlönas och pensioneras av staden.

§ 8.

Innan läkarbefattning, som tillsättes av staten och som ej uteslutande är avsedd för undervisnings- eller forskningsändamål, förses med innehavare, äger stadens sjukhusdirektion rätt att avgiva yttrande, rörande i vilken ordning direktionen för sin del finner de å förslag uppförda sökandena böra komma i fråga till vederbörande befattning. Även innan kallelse sker, skall direktionen höras. Erforderliga närmare föreskrifter rörande tillsättningsförfarandet meddelas av Kungl. Maj:t.

§ 9.

Akademiska befattningshavare intaga i sin egenskap av överläkare, i den mån ej annorlunda stadgas, samma ställning till sjukhusdirektionen som andra överläkare vid stadens sjukhus samt äro pliktiga att efterkomma de föreskrifter för klinikens drift, som direktionen äger utfärda, ävensom att ställa sig till efterrättelse för stadens sjukhus gällande bestämmelser, såvitt de icke strida mot detta avtal.

Biträdande lärare, assistenter och amanuenser samt i undervisningen deltagande medicinare studerande äro pliktiga att ställa sig till efterrättelse de ordningsregler, som fastställas av sjukhusdirektionen samt de bestämmelser, som gälla för vederbörande sjukhus i den mån de icke strida mot detta avtal.

Ordningsföreskrifter beträffande undervisning och forskning, i den mån de beröra sjukvården, få ej fastställas, med mindre sjukhusdirektionen beretts tillfälle yttra sig däröver.

§ 10.

Såsom bidrag till driften av kliniker, avdelningar och institutioner, vid vilka staden medgivit, att undervisning och forskning må bedrivas, erlägger staten *dels* för sådan instrumentutrustning och annan utrustning, vars anskaffande har sammanhang med undervisning och forskning och som ej avser ersättande av kasserad utrustning, såvida utrustningen tillkommit efter den 30 juni 1950 utan samband med byggnadsarbete och sålunda icke tagits i betraktande vid bestämmande av i § 4 mom. 2 omförmälda bidrag, 25 procent av anskaffningskostnaden, *dels ock* årligen 10 procent av den del av Allmänna sjukhusets övriga driftkostnader, — häri inbegripna kostnader för årligt underhåll av byggnader men undantagna de kostnader, som avses i § 7 mom. 1 och 2 — som efter antalet vård dagar belöper på samtliga undervisningsklinikers vårdplatser.

§ 11.

De i detta avtal berörda delarna av Malmö allmänna sjukhus äro i likhet med sjukhuset i övrigt avsedda för vård av sjuka från Malmö stad.

§ 12.

Detta avtal berör ej den rätt, staden enligt eljest gällande bestämmelser må äga att erhålla statsbidrag till uppförande och drift av i avtalet omnämnda kliniker och avdelningar.

§ 13.

Vid professor Sune Genells inträde i pensionsåldern skall Malmö stad till den från statens pensionsanstalt eller annorledes utgående statliga pensionen tillskjuta så stort pensionsbelopp, som må erfordras för att sammanlagda pensionen för Genell kommer att uppgå till vad som skulle hava utgått till honom enligt de omedelbart före hans tillträde av professuren gällande avlönings- och pensionsbestämmelserna för hans befattning hos Malmö stad.

§ 14.

Detta avtal skall gälla i tjugo år, räknat från och med den 1 juli 1950. För att upphöra skall dock avtalet uppsägas från någondera sidan minst två år före avtalstidens utgång, i annat fall anses avtalet förlängt på tio år i sänder med enahanda uppsägningstid.

Beträffande den föreslagna ändrade lydelsen av 4 och 14 §§ anför länsstyrelsen följande.

1. Stadens representanter ha vidhållit kravet på en engångsersättning å 1 400 000 kronor för utnyttjandet av befintliga byggnader m. m. (§ 4 mom. 1) och därvid framhållit följande. Vad man vid förhandlingarna med den av Kungl. Maj:t tillsatta kommissionen rörande bestämmelserna i § 4 mom. 1 särskilt tänkt på hade varit de nybyggnader och nyligen ändrade avdelningar, såsom kvinnokliniken, thoraxkirurgiska avdelningen, röntgenavdelningen o. s. v., vilka redan innan det tvååriga avtalet av år 1948 ingicks hade byggts och utrustats just med sikte på att de skulle kunna utnyttjas för undervisning och forskning. Om exempelvis kvinnokliniken kommit att uppföras efter den 30 juni 1950 i stället för före denna tidpunkt, skulle statens bidrag till nämnda klinik ha överstigit vad staden nu krävde i engångsbidrag. Engångsbidragets storlek hade för övrigt bestämts efter långtgående eftergifter från stadens sida för att uppnå enighet med kommissionen och undgå ett senare omständligt värderingsförfarande beträffande utrustningen.

Med hänsyn till vad från stadens sida anförts har länsstyrelsen icke föreslagit någon ändring av kommissionens avtalsförslag på denna punkt.

2. Med anledning av de av departementschefen i förutnämnda proposition nr 123/1951 uttalade betänkligheterna beträffande den korta avtalstiden och den situation, som skulle kunna uppstå om staten kort före avtalstidens slut nödgades utgiva betydande bidrag enligt § 4 mom. 2, har länsstyrelsen i sitt förslag upptagit ett stadgande om skyldighet för staden att, om avtalet uppsäges, återbetala uppburna statsbidrag (§ 4 mom. 3 andra stycket).

Det synes emellertid icke skäligen, att staden skulle vara skyldig att återbetala bidragen utan hänsyn till vid vilken tidpunkt staden erhållit dem. De byggnader och den utrustning, som avses med bidragen, undergå — även om de vederbörligen underhållas — förslitning och till följd därav värdeminskning. Det förefaller därför rimligt, att stadens återbetalningsskyldighet beträffande visst erhållet bidrag minskas i proportion till värdeminskningen å de byggnader eller den utrustning, vartill bidraget utgått. Saken kan också uttryckas så, att de i nya byggnader och ny utrustning investerade beloppen böra tänkas amorterade (avskrivna) under ett visst antal år. I den mån staden för att bestrida kostnaderna upptager långtidslån sker ju även i verkligheten en amortering av skuldbeloppet. De bidragsbelopp staden kan bli skyldig återbetala böra därför i princip minskas i proportion till denna, tänkta eller verkliga, amortering.

Givetvis kunna olika meningar råda om vilken amorteringstid som skall anses skäligen. En svårighet ligger även däri, att i allmänhet byggnaderna ha längre varaktighet medan utrustningen oftast kan förväntas bli fortare försliten och behöva förnyas efter relativt kort tid. De förhandlande parternas representanter ha emellertid enats om en för investeringarna i byggnader och utrustning gemensam, tänkt amorteringstid av 30 år. Detta har

i avtalsförslaget kommit till uttryck i bestämmelsen att från de bidrag, som staden vid avtalets upphörande på grund av uppsägning skall återbetala, skall avdragas ett belopp, som skall beräknas å varje bidrag för sig och utgöra $\frac{1}{30}$ därav för varje helt år som förflutit från viss angiven tidpunkt.

3. Vid förhandlingarna mellan stadens representanter och länsstyrelsen har från stadens sida yrkats, att staten skulle erlægga engångsbeloppet å 1 400 000 kronor så snart det avtal, varom parterna kunde enas, blivit definitivt gällande, att å detta belopp skulle utgå ränta med 3 procent från den 1 juli 1951, då beloppet enligt kommissionens avtalsförslag skulle ha erlagts, samt att staten vid den tidpunkt då definitivt avtal föreläge jämväl skulle utge de i § 4 mom. 2 av avtalsförslaget nämnda bidrag, till vilka staden då vore berättigad till följd av egna utlägg för byggnader och utrustning efter den 30 juni 1950.

Stadsfullmäktige i Malmö ha för sin del godkänt kommissionens avtalsförslag, enligt vilket engångsersättningen skolat erläggas den 1 juli 1951. Denna tidpunkt har passerats utan att något avtal kommit till stånd och ny dag för erläggande av engångsersättningen måste därför bestämmas. I länsstyrelsens avtalsförslag har dagen fixerats till den 1 juli 1952, vilken dag torde vara den tidigaste som kan ifrågakomma för statens vidkommande. Med hänsyn till att betalningsdagens framflyttning icke föranletts av stadens myndigheter och då länsstyrelsens förslag eljest ej innebär någon ändring med avseende på engångsbeloppet, har länsstyrelsen ansett det skäligt att tillmötesgå stadens krav på ränta.

Sedan den 1 juli 1950, från och med vilken dag avtalet enligt såväl kommissionens som länsstyrelsens förslag skall anses gälla, ha åtskilliga anordningar tillkommit, för vilka staden torde vara bidragsberättigad jämlikt § 4 mom. 2. I den mån detta visas vara fallet, böra dessa bidrag skäpligen erläggas den 1 juli 1952. Beträffande tillhandahållandet av bidrag, som framdeles kunna ifrågakomma bör — i likhet med vad i kommissionens avtalsförslag upptagits — gälla, att betalning erlägges under byggnadstiden i ungefärlig proportion till statens egna utlägg.

4. I övrigt har vid förhandlingarna enighet uppnåtts om ändring av kommissionens avtalsförslag i följande avseenden:

förtydligande av uttrycket »för sjukhuset gemensamma anläggningar» i § 4 mom. 1 och 2, i huvudsaklig överensstämmelse med kommissionens egen kommentar på dessa punkter;

ändrad utformning av § 4 mom. 2 första meningen, med hänsyn till att avtalet måste komma att bli daterat efter den 1 juli 1950;

ändrad utformning av § 14, med hänsyn till att från stadens sida upplysts, att såväl stadens som kommissionens avsikt varit att avtalet efter den första tjuugoårsperiodens utgång skulle förlängas tio år i sänder så länge uppsägning ej skedde.

Stadsfullmäktige i Malmö ha den 22 februari 1952 förklarat sig för sin del godkänna avtalsförslaget med de däri av länsstyrelsen förordade ändringarna samt bemyndigat drätselkammaren att å stadens vägnar träffa avtal i huvudsaklig överensstämmelse med nämnda avtalsförslag.

Departementschefen.

Mellan Lunds universitets medicinska fakultet och det av Malmö stad drivna allmänna sjukhuset i Malmö har sedan länge samarbete ägt rum i det hänseendet, att medicinsk undervisning bedrivits på vissa av sjukhusets kliniker. De vid universitetsklinikerna i Lund tillgängliga resurserna i fråga om lärarkrafter, lokaler och patientmaterial äro nämligen otillräckliga i förhållande till antalet studerande. Samarbetet, som tidigare bedrevs utan något särskilt skriftligt avtal som grund, reglerades genom ett av Kungl. Maj:t den 16 januari 1948 godkänt avtal mellan staten och Malmö stad, vilket avtal trädde i kraft den 1 juli 1948. För huvudprinciperna i detta avtal har jag redogjort i det föregående. Avtalet upphörde att gälla den 1 juli 1950.

Den förhandlingskommission, som haft till uppgift att förhandla med Malmö stad angående ett nytt avtal, har undersökt möjligheterna både att helt slopa undervisningen vid allmänna sjukhuset i Malmö och att överflytta den till Malmö förlagda undervisningen till andra lasarett i närheten av Lund. Ingendera av dessa lösningar har kommissionen ansett sig kunna förorda.

Det förslag till avtal mellan staten och Malmö stad, som förhandlingskommissionen framlade, ansluter sig i sina huvuddrag till det s. k. sabbatsbergsavtalet. För statens del innebär förslaget väsentligt ökade ekonomiska förpliktelser i jämförelse med det år 1948 godkända malmöavtalet. Huvudprinciperna i avtalsförslaget äro följande.

För utnyttjandet av sjukhusets befintliga lokaler och utrustning skall staten erlægga ett engångsbelopp av 1 400 000 kronor, varav 1 000 000 kronor belöpa på byggnaderna och 400 000 kronor på utrustningen. För sådana ny- och ombyggnadsarbeten efter den 30 juni 1950, som betingas av undervisning och forskning, skall staten bidra med 25 procent av totalkostnaderna för anläggningarnas färdigställande och utrustning. Överläkare eller institutionsföreståndare, som tillika är professor, ävensom sådan personal, som uteslutande anställs för forsknings- och undervisningsändamål, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten; dock att Malmö stad bestrider kostnaden för särskilt överläkararvode. Av de läkare, som icke uteslutande anställas för undervisning och forskning, skall staten tillsätta och avlöna de kliniska amanuenserna, därvid Malmö stad har att bidra med $\frac{1}{3}$ av lönekostnaden, medan staden tillsätter, avlönar och pensionerar övrig läkarpersonal, dock att statsverket skall bidra med $\frac{1}{3}$ av löne- och pensionskostnaden. Såsom bidrag till driftkostnaderna vid de till under-

visning och forskning upplåtna klinikerna m. m. skall staten erlægga dels 25 procent av nyanskaffad utrustning och dels årligen 10 procent av övriga driftkostnader, som belöpa på ifrågavarande kliniker. Avtalet skall gälla i tjugo år, räknat fr. o. m. den 1 juli 1950, och förlängas på ytterligare tio år, om det ej uppsäges minst två år före avtalstidens utgång.

I yttrandena över förslaget uttalade statskontoret och universitetskanslern betänkligheter mot att staten skulle erlægga 1 400 000 kronor för utnyttjandet av redan befintliga lokaler m. m. Myndigheterna ville emellertid icke motsätta sig, att även denna del av förslaget godtoges. Statskontoret åberopade som motiv till sitt ställningstagande, dels att medicinsk undervisning bedrivits vid sjukhuset sedan flera år tillbaka utan att staten i nämnvärd mån syntes ha bidragit till anläggningskostnader o. d., och dels att förslaget utgjorde resultat av förda förhandlingar. Universitetskanslern framhöll angelägenheten av att ett avtal komme till stånd mellan staten och staden rörande fortsatt medicinsk undervisning i Malmö.

Förutvarande departementschefen förklarade sig emellertid på grund av skäl, för vilka förut redogjorts, icke beredd att tillstyrka förslaget. Statsutskottet fann i likhet med departementschefen vissa i avtalsförslaget intagna bestämmelser oförmånliga för staten. På grund härav uppdrog Kungl. Maj:t åt länsstyrelsen i Malmöhus län att upptaga nya förhandlingar.

Under dessa förhandlingar har staden vidhållit kravet på ersättning enligt avtalsförslaget. Staden har emellertid medgivit, att i avtalet må intagas bestämmelser om skyldighet för staden att, i händelse avtalet skulle bringas att upphöra genom uppsägning från någondera sidan, återbetala enligt § 4 mom. 2 erhållna bidrag, dock med rätt för staden att från bidragsbelopp, som sålunda skulle återgå till staten, avdraga $\frac{1}{30}$ därav för varje helt år, som förflutit från det staden hos vederbörande statliga myndighet anhållit att utfå bidraget. Tidpunkten för erläggande av engångsbeloppet å 1 400 000 kronor har bestämts till den 1 juli 1952, varvid staden även skulle tillgodoföras ränta efter 3 procent från den 1 juli 1951. Vid samma tidpunkt skall staten tillhandahålla jämväl de i § 4 mom. 2 avsedda bidrag, till vilka staden då må vara berättigad. Enighet har slutligen nåtts om vissa smärre jämkningar och förtydliganden av det tidigare avtalsförslaget. I anslutning till vad sålunda förekommit har länsstyrelsen förordat den ändrade lydelse av §§ 4 och 14, som förut återgivits. Malmö stadsfullmäktige ha vid sammanträde den 22 februari 1952 för sin del godkänt de föreslagna ändringarna.

Jag vill för egen del framhålla, att den bestämmelse om en engångsersättning av 1 400 000 kronor för utnyttjandet av redan befintliga byggnader, vilken ingick i förhandlingskommissionens avtalsförslag, var ett resultat av en kompromiss mellan förhandlingarna. Malmö stad hade ursprungligen yrkat på att erhålla en ersättning av omkring 3,5 miljoner

kronor. Av vad som numera anförts av länsstyrelsen framgår vidare, att vissa avdelningar vid sjukhuset — kvinnokliniken, thoraxkirurgiska kliniken, röntgenavdelningen m. fl. — uppförts och utrustats före avtalet 1948 just med sikte på att de skulle kunna utnyttjas för undervisning och forskning. Ett byggnadsbidrag efter 25 procent till kostnaden enbart för kvinnokliniken skulle motsvara ca hälften av vad staten enligt avtalsförslaget har att utgiva i engångsbidrag till alla befintliga, i avtalet upptagna lokaler. På grund av vad sålunda anförts anser jag, att ifrågavarande bestämmelse bör godtagas. I likhet med statskontoret förutsätter jag dock, att detta ställningstagande icke skall få prejudicerande betydelse för framtida uppgörelser om anordnande av medicinsk undervisning vid andra sjukhus.

Vid anmälan av avtalsförslaget i propositionen 123/1951 uttalade departementschefen ytterligare, att det kunde ifrågasättas, om staten borde i ett avtal, vars giltighetstid vore begränsad till 20 år, på sätt som föreslagits, binda sig för att bidra till kostnaderna för ny- och ombyggnadsarbeten. Staden har numera utfäst sig att, i händelse avtalet skulle upphöra, återbetala uppburna statsbidrag med avdrag för viss värdeminskning. Med denna jämkning av det ursprungliga avtalsförslaget anser jag, att förhållandet mellan staten och staden också på denna punkt erhållit en tillfredsställande reglering.

Beträffande 6 § vill jag förorda en mindre jämkning. Denna paragraf stadgar, att ritningar till nybyggnads- m. fl. arbeten skola upprättas i samråd med Lunds universitets medicinska fakultet. Såsom universitetskanslern påpekat bör samråd i stället ske med »vederbörande akademiska myndigheter vid universitetet i Lund». Jag föreslår därjämte, att dessa akademiska myndigheter skola vara skyldiga att därvid med sig associera byggnadsteknisk expertis.

I fråga om innebörden av § 1 ansluter jag mig till den tolkning, som universitetskanslern givit paragrafen. I anledning av kanslerns yttrande om § 7 föreslår jag, att någon fix summa för de särskilda överläkararvodena icke utsättes i avtalet.

Avtalsförslaget i övrigt med de ändringar däri, som föreslagits av länsstyrelsen, föranleder ingen erinran från min sida. Jag förutsätter, att smärre jämkningar i eller tillägg till avtalsbestämmelserna framdeles skola kunna göras utan att riksdagens samtycke skall behöva inhämtas.

För budgetåret 1952/53 böra medel anvisas till dels engångsbeloppet om 1 400 000 kronor jämte 3 procent ränta därå för tiden den 1 juli 1951—den 30 juni 1952 eller 42 000 kronor, dels ock statens andel av kostnaderna för tiden den 1 juli 1950—den 31 december 1952. Malmö stads sjukhusdirektion har beräknat statens bidrag för nämnda tid till 959 330 kronor till byggnader och utrustning, 706 406 kronor till löne- och pensionskostnader samt 2 331 831 kronor till sådana kostnader, vartill staten

skall lämna bidrag med 10 procent. Såsom universitetskanslern framhållit, har efter den 30 juni 1950 från det för budgetåret 1948/49 anvisade reservationsanslaget till Lunds universitet: Utrustning för medicinskt-klinisk undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö utbetalats visst belopp. Frågan huruvida och i vad mån detta belopp bör avräknas på det statsbidrag, som skall utgå enligt avtalet, torde få avgöras i samband med statsbidragets utanordnande. Någon ytterligare utbetalning från nyssnämnda anslag torde icke böra äga rum. I enlighet härmed och då jag icke har något att erinra mot sjukhusdirektionens beräkningar, upptager jag anslagsbehovet till i runt tal (1 400 000 + 42 000 + 959 330 + 706 406 + 2 331 831) 5 440 000 kronor. För ändamålet synes böra uppföras ett förslagsanslag till Bidrag till Malmö allmänna sjukhus.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig i det föregående förordade grunder för samarbete med Malmö stad rörande medicinsk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus;

b) till *Bidrag till Malmö allmänna sjukhus* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 5 440 000 kronor.

Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm.

Något särskilt anslag för detta ändamål är ej uppfört å gällande riksstat.

Inledning.

Den 5 maj 1911 träffades överenskommelse mellan lärarkollegiet vid karolinska institutet och Stockholms stads hälsovårdsnämnd angående klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm.

Enligt avtalet erhöll lärarkollegiet rätt att å sjukhuset anordna kurser för samtidigt högst fyra medicine kandidater för deras undervisning i epidemiskt sjukas behandling och vård. Undervisningen skulle meddelas av sjukhusets överläkare, som härför ägde åtnjuta ersättning av staten med 2 000 kronor årligen. Ersättningen höjdes sedermera av 1919 års riksdag till 4 000 kronor för att möjliggöra samtidig undervisning av högst åtta kandidater. Fr. o. m. budgetåret 1941/42 har överläkarens årsarvode utgått med ett till 4 800 kronor förhöjt belopp. Avtalet innehöll icke någon bestämmelse om ersättning till Stockholms stad för dess upplåtande av epidemisjukhuset för undervisningsändamål. Kostnaden för överläkararvodet bestrides från ett på riksstaten under åttonde huvudtiteln upptaget

anslag till ersättning åt överläkare vid vissa epidemisjukhus för klinisk undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater.

Genom uppsägning från stadens sida har avtalet upphört att gälla fr. o. m. den 1 juli 1951. Såsom skäl för uppsägningen anfördes, att undervisningen sysselsatte icke blott vederbörande överläkare utan även i viss utsträckning underläkar- och kontorspersonal. Sjukhusdirektionen har sedan i skrivelse den 22 december 1948 till lärarkollegiet anhållit om vidtagande av åtgärder för att undervisningen icke skulle taga i anspråk med kommunala medel avlönad personal. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 upptog lärarkollegiet till följd härav medel till anställande på institutets stat av en underläkare och en amanuens för biträde vid den kliniska undervisningen i epidemiologi. I utlåtande häröver anförde universitetskanslern, att vid undervisningssjukhusen icke funnes några underordnade läkare, som vore anställda enbart för undervisning. Det låge för övrigt i sakens natur, att den som på ett sjukhus skulle meddela klinisk undervisning även borde deltaga i sjukvården därstädes. Därest överläkaren vid epidemisjukhuset i Stockholm behövde amanuenshjälp vid sin undervisning, borde någon av sjukhusets underordnade läkare vara skyldig att biträda honom och kostnaden för denne läkares avlöning bestridas gemensamt av institutet och staden, såsom vore förhållandet i fråga om de underordnade läkare vid stadens sjukhus, vilka biträdde vid medicinsk undervisning.

Genom beslut den 23 november 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att å statens vägnar upptaga förhandlingar med Stockholms stad angående det framtida ordnandet av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm.

Såsom resultat av de förhandlingar, som kommissionen fört med delegerade från Stockholms stad, har kommissionen med skrivelse den 14 februari 1952 framlagt förslag till avtal rörande undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm.

Förhandlingskommissionens utredning och förslag.

Från stadens representanters sida ha vid förhandlingarna framförts krav, att staten skulle helt bekosta lön för två underläkare och ett första kontorsbiträde vid epidemisjukhuset. Vid sjukhuset finnas f. n. 6 fast anställda underläkare, varjämte ett varierande antal extraläkare (under år 1951 lägst 1, högst 9) tjänstgöra därstädes. Den administrativa biträdespersonalen utgöres av 1 kontorsskrivare, 4 första kontorsbiträden och 5 kontorsbiträden. Sedan kommissionen tagit del av de arbetsuppgifter, som åligga på sjukhuset anställda underläkare för undervisningens bedrivande, har kommissionen emellertid icke ansett sig kunna förorda, att sådan personal uppföres på karolinska institutets stat och helt bekostas av statsmedel. Enligt kommissionens mening böra i stället samma principer till-

lämpas, som gälla för andra stadens sjukhus, där medicinsk undervisning bedrives, nämligen att vissa kostnader bestridas av staten och staden gemensamt. Kommissionen finner det skäligt, att staten lämnar staden viss ersättning, motsvarande vederbörande personals insats för undervisningen, av kommissionen uppskattad till kostnaderna för tre halva underläkare och ett halvt kontorsbiträde. Bidraget bör avse löne- och pensionskostnaderna för dessa tjänster. Befattningshavarna böra fortfarande vara anställda i stadens tjänst. Några pensionsförpliktelser för statens del beträffande personalen för tid före avtalets ikraftträdande och efter dess upphörande kan det själfallet icke bliva fråga om.

De sålunda av kommissionen framförda synpunkterna ha godtagits av stadens delegerade.

Kommissionen och stadens delegerade ha enats om följande *förslag till avtal*:

Mellan svenska staten och Stockholms stad är — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och Stockholms stadsfullmäktiges godkännande — följande avtal träffat.

§ 1.

Vid Epidemisjukhuset må meddelas undervisning i epidemiologi åt medicine kandidater dock högst åtta samtidigt varje månad. Undervisningen lämnas av den av sjukhusets överläkare, som erhåller förordnande i dylikt avseende av den för undervisningen ansvariga myndigheten, samt i de former, som denna myndighet må föreskriva. Som biträde vid undervisningen äger överläkaren anlita sjukhusets underläkare.

§ 2.

För överläkarens arbete med undervisningen lämnar staten denne särskild ersättning.

Härjämte bidrager staten med halva årliga lönekostnaden samt halva den beräknade årliga pensionskostnaden för dels tre förste underläkare dels ock det första kontorsbiträde (kanslibiträde), som tjänstgör å överläkarens expedition. Lönekostnaden för underläkarna skall beräknas, som om dessa läkare vore placerade i löneklass A 28:30 i 1947 års allmänna tjänstereglemente för Stockholms kommunalstyrelse, och beträffande första kontorsbiträdet i enlighet med utgående löneförmåner. Därest nu fastställda lönegradsplaceringar för underläkare ändras, skall beräkningsgrunden för lönekostnaden för de tre underläkarna jämkas i enlighet härmed.

§ 3.

Staden tillkommande bidrag för kalenderår skall efter rekvisition av sjukhusets syssloman utbetalas till sjukhuset före nästföljande januari månads utgång.

§ 4.

Detta avtal gäller från och med den 1 juli 1951 tills vidare med tre månaders ömsesidig uppsägningsrätt.

Kommissionen framlägger härefter en beräkning av *statens kostnader* enligt avtalet.

Lönen för en underläkare inkl. rörligt tillägg å 33 procent uppgår till 18 418 kronor. Halva årliga lönekostnaden för tre underläkare blir alltså 27 627 kronor. Årslönen till första kontorsbiträdet, vilket f. n. är placerat i löneklass A 10: 11, utgör inkl. 33 procent rörligt tillägg 7 389 kronor. Halva kostnaden blir alltså 3 694 kronor 50 öre. Pensionskostnaderna uppgivas med nuvarande rörliga tillägg till 3 277 kronor för envar av underläkarna och till 1 702 kronor för första kontorsbiträdet, eller tillsammans 11 533 kronor per år, varav på statens del kommer hälften eller 5 766 kronor 50 öre. Statens sammanlagda bidrag för innevarande budgetår kan således beräknas till (27 627 + 3 694: 50 + 5 766: 50) i runt tal 37 000 kronor.

För budgetåret 1952/53 torde på grund av förmodad höjning av personalens löner statens bidrag komma att bli något högre. Kommissionen uppskattar denna ökning till 15 procent, varför bidragsbeloppet approximativt kan beräknas till 42 000 kronor.

För tiden den 1 juli 1951—den 30 juni 1953 erfordras alltså ett anslag av (37 000 + 42 000) 79 000 kronor, vilket belopp bör anvisas under elfte huvudtiteln.

Yttranden.

Statskontoret, medicinalstyrelsen, karolinska institutets lärarkollegium samt universitetskanslern ha tillstyrkt kommissionens förslag eller lämnat detsamma utan erinran.

Departementschefen.

Jag finner mig böra biträda det förslag till avtal rörande undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm, varom kommissionen och delegerade från Stockholms stad enats. Kommissionens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår föranleder icke heller någon erinran från min sida.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna av mig i det föregående förordade grunder rörande statens bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm;
- b) till *Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemisjukhuset i Stockholm* för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus.

Inledning.

Anslag för ändamålet är ej upptaget i gällande riksstat.

Jämlikt gällande avtal mellan staten och Göteborgs stad angående anordnande av en medicinsk högskola i Göteborg (se prop. 221/1948) skall staten såsom bidrag till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus årligen erlagga 10 procent av den del av driftkostnaderna vid resp. sjukhus, som efter antalet vård dagar belöper på av undervisningen disponerade vårdplatser. I driftkostnader, som läggas till grund för beräkningen av statens bidrag, skola ingå följande utgifter: avlöningar, pensioner m. m. till personal, som icke är uppförd på den medicinska högskolans stat, expeditjonskostnader, diverse, läkemedel, förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården, kosthåll, värme, elektrisk energi, lyse och vatten, tvätt och renhållning, inventariers underhåll och komplettering, fastigheters underhåll samt hyror. Summan av angivna utgifter fördelas på summan av vård dagarna vid resp. sjukhus. Den sålunda erhållna kostnaden per vård dag (dagkostnaden) lägges till grund för beräkningen av statens bidrag under iakttagande av att den icke må överstiga medeldagkostnaden för samma år vid undervisningssjukhusen. Till undervisningssjukhus hänföres i detta sammanhang icke allmänna barnbördshuset i Stockholm. Undantagna från nu ifrågakarande driftbidrag äro vissa i avtalet angivna vårdplatser.

Yrkande.

Under åberopande av vad *organisationskommittén för medicinska högskolan i Göteborg* anfört i en av universitetskanslern med yttrande den 29 februari 1952 överlämnad skrivelse, hemställer *kanslern*, att erforderliga medel måtte anvisas för budgetåret 1952/53. Kommittén har hemställt om en medelsanvisning av 635 000 kronor.

Motiv.

Undervisning torde under år 1952 komma att äga rum dels vid medicinska och kirurgiska klinikerna I under nio månader och vid ögonkliniken under 6 månader, dels ock under förutsättning av riksdagens bifall till det av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (VIII p. 99) framlagda förslaget om dubbling fr. o. m. den 1 september 1952 av professurerna i medicin och kirurgi, vid medicinska och kirurgiska klinikerna II under 4 månader. De berörda klinikerna ha följande officiella platsantal, nämligen medicinska klinikerna I och II 212 resp. 148, kirurgiska klinikerna I och II 191 vardera samt ögonkliniken 35. Antalet underhållsdagar vid nämnda kliniker under angivna tider uppgår sålunda till 158 623. Dag-

kostnaden enligt avtalet beräknas för år 1952 till 40 kronor. Statens andel av de totala driftkostnaderna utgör i enlighet härmed 10 procent av (158 623 × 40) 6 344 920 eller sålunda 634 492 kronor.

Departementschefen.

Den kliniska undervisningen vid medicinska högskolan i Göteborg påbörjas under innevarande år. I anslutning härtill inträder skyldighet för staten att i enlighet med förutnämnda avtal erlægga bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus. Då räkenskaperna vid stadens sjukhus föras kalenderårsvis, torde statsbidragen böra utgå per kalenderår. Såsom förut anförts, må vid beräkningen av statens bidrag kostnaden per vård dag icke överstiga medeldagkostnaden för samma år vid undervisningssjukhusen. Vid vissa av sistnämnda sjukhus redovisas ekonomien per budgetår. Huruvida räkenskaperna i sådana fall kunna läggas till grund för fastställandet av kostnaden per vård dag under ett kalenderår, kan jag icke nu bedöma. Skulle så icke vara fallet, torde förhandlingar få upptagas med Göteborgs stad angående den jämkning av avtalet, som i anledning härav må finnas erforderlig.

Mot organisationskommitténs beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag intet att erinra. Under förutsättning att riksdagen bifaller det av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition framlagda förslaget om dubbling fr. o. m. den 1 september 1952 av professurerna i medicin och kirurgi, skulle sålunda medelsbehovet uppgå till i runt tal 635 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus för budgetåret 1952/53 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Sven-Göran Odéen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
Utbyggande av karolinska sjukhuset	4
Departementschefen	6
Karolinska sjukhuset: Utrustning	8
Departementschefen	9
Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala	11
Departementschefen	12
Byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund	12
Avtal angående leverans av värme från sjukvårdsinrättningarna i Lund till Lunds universitet	12
Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m.	16
Departementschefen	19
Uppförande av centralblock vid lasarettet i Lund	22
Departementschefen	26
Anslag till Malmö allmänna sjukhus	27
Inledning	27
Förhandlingskommissionens utredning och förslag	28
Yttranden	35
1951 års proposition	38
Länsstyrelsens förhandlingar och förslag	38
Departementschefen	44
Bidrag till anordnande av klinisk undervisning i epidemiologi vid epidemi- sjukhuset i Stockholm	47
Departementschefen	50
Bidrag till Göteborgs stad till driften av för undervisningsändamål upplåtna sjukhus	51
Departementschefen	52